

Tanzania

LÆRERVEJLEDNING

TIL "AMALS HEMMELIGHED"

Her er alle filmene, der ligger klar i årets filmbank

Find dem og afspil dem i lærer-universet på 2016.u-landskalender.dk

FILM FRA DANIDA

Velkommen til Tanzania (ca. 3 min.)

En kort introduktion til Tanzania. Om den flotte natur, masaierne, krydderøen Zanzibar, storbyen Dar es Salaam og de fattige i byens slumområder.

Bådebyggerne (ca. 1,5 min.)

Fiskernes solide træbåde er håndbyggede. Se selv, hvordan det foregår på et lille værf i Stone Town på Zanzibar.

Tæl til 10 på swahili (ca. 1 min.)

"Moja, mbili, tatu...". Børn fra SOS Børnebyerne i Dar es Salaam tæller til 10 på swahili.

Dyrene i Tanzania (ca. 1,5 min.)

Gruer, zebraer, elefanter, løver, flodheste, elefanter og strudse. Tanzanias nationalparker er fulde af spændende dyr.

Tanzanias natur (ca. 4 min.)

Tag med ned i det udslukte vulkankrater Ngorongoro, og oplev det rige dyreliv tæt på. Inspirationsfilm til fotohistorie-temaet "Tanzanias natur".

Storbyen (ca. 4 min.)

Dar es Salaam er en af de hurtigst voksende storbyer i Afrika. Tag med til byen, der har svært ved at finde plads til de mange tilflyttere. Inspirationsfilm til fotohistorie-temaet "Storbyen".

Livet på landet (ca. 4 min.)

Mød masaierne i det nordlige Tanzania, kom med i skole, og find ud af, hvad børnene laver,

når de har fri. Inspirationsfilm til fotohistorie-temaet "Livet på landet".

Henrik Einspor om Amals Hemmelighed (ca. 3,5 min.)
Elevbogens forfatter fortæller om Amals Hemmelighed og sine egne oplevelser i Tanzania.

FILM FRA DR

Sebastian og Afrikas vildeste dyr

Sebastian og Leoparden (ca. 15-20 min.)
Sebastian er på safari i Tanzania. I dag vil han prøve at finde en leopard, men først besøger han en masai-landsby. Her venter der ham en blodig overraskelse...

Sebastian og flodhesten (ca. 15-20 min.)
Der er mange farlige dyr i Afrika. Men ét dyr har dræbt flere mennesker end løver, elefanter og næsehorn tilsammen. Sebastian prøver at finde det.

Sebastian og næsehornet (ca. 15-20 min.)
Nogle af Tanzanias mange dyr er meget sjældne. Sebastian prøver at opstøve et dyr, der er utrolig svært at finde. Han vil finde det sorte næsehorn!

Sebastian og hyænen (ca. 15-20 min.)
Sebastian er på safari i Tanzania, der vrimler med dyr! Nu vil han prøve at finde et dyr, som mange synes er grimt og ulækert: en hyæne.

Sebastian og colobus-aben (ca. 15-20 min.)
Sebastian er taget til den flotte ø Zanzibar i Tanzania for

at finde nogle helt specielle dyr. Han prøver at finde den super-nysgerrige Colobus-abe med de fire fingre!

Sebastian og kæmpe-krabberne (ca. 15-20 min.)
På øen Zanzibar er Sebastian på udkig efter et meget sjældent dyr. En krabbe, der ikke er helt almindelig. En kæmpe-krabbe – der kan klatre i træer!

Sofus i Tanzania Sofus besøger Maria (ca. 20 min.)
Sofus lander hos Maria i hendes børnehave i Dar es Salaam i Tanzania. Han er med til leg og sang. De øver sig også i engelske ord. Maria synes, det er svært at få ordet og lyden til at passe sammen.

Sofus besøger Fairati og Guate (ca. 20 min.)
Sofus lander hos Fairati og Guate i Chanika i den store by, Dar es Salaam. De spiller fodbold, men Fairati får et sår på fingeren. De har ikke plaster, men heldigvis har Fairatis mor en anden løsning.

Sofus besøger Pendo (ca. 20 min.)
Sofus lander hos Pendo. Hun bor i en masai-landsby i Tanzania med sin bedstemor. Sofus får masaitøj på, og hun viser ham, hvordan de danser og leger. Pendo tager også Sofus med ud at passe geder, men en af gederne er slet ikke til at styre.

Sofus besøger Kau og Baharia (ca. 20 min.)
Sofus besøger Kau og Baharia på øen Zanzibar i Tanzania. De leger og tager på markedet for

at købe ind. Sofus kommer også med ud at fiske. Men fisketuren går ikke helt som planlagt.

Ultra Nyt Ultra Nyt Special – i Tanzania
Tommy Zwicky fra Ultra Nyt er taget til Tanzania. Han vil bl.a. undersøge, om det virkelig passer, at der kan være over 150 elever i én klasse. Og hvorfor flyver der droner rundt oppe over de store dyre-reservater?

FILM FRA SOS BØRNEBYERNE

Årets sang: Musikvideo med Mzungu Kichaa (ca. 4 min.)
Mzungu Kichaa er musikstjerne i Tanzania. Men han er dansk og hedder egentlig Espen Sørensen. Han har lavet årets gyngende sang til U-landskalen-deren. Den ligger også i filmbanken som ren lydfil, man kan høre i klassen eller synge med på.

Interview med Mzungu Kichaa (ca. 3 min.)
Espen Sørensen introducerer årets sang og fortæller om ideen bag musikken.

Tanza-danse med Mille Gori Dansevideo - 1 (ca. 4 min.)
Mærk rytmen, og gi' den gas! Lær en sjov afrodans, hvor alle kan være med. SOS-ambassadør Mille Gori (kendt fra Ramasjang) instruerer eleverne sammen med børn fra Tanzania.

Dansevideo - 2 (ca. 4 min.)
Som ovenfor.

Dansevideo - 3 (ca. 4 min.)
Som ovenfor.

Tingatinga Mød Mr. Rubuni (ca. 3 min.)
Mr. Rubuni er en af de dygtige kunstmalere, der maler i Tanzanias helt særlige tingatinga-stil. Besøg hans værksted, og se, hvordan et vaskeægte tingatinga-maleri bliver til helt fra bunden.

Hvad er tingatinga? (ca. 5 min.)
Hør Mr. Rubuni fortælle, hvad tingatinga-malerier egentlig er. Hvem opfandt den måde at male på? Hvilke farver skal man bruge? Hvad kan han selv godt lide at male?

Interaktive video-interviews i "Karibu Dar" Mød Rudo, Amara, Johannes og Rahema
På hjemmesiden under knappen "Karibu Dar" ("Velkommen til Dar") finder du en interaktiv side, hvor eleverne kan komme tæt på fire børn i Dar es Salaam, der lever i meget forskellige dele af byen. Eleverne oplever de fire børn i interaktive video-interviews, hvor eleverne kan stille dem en række spørgsmål om deres hverdagsliv. Disse interaktive videoer ligger ikke i filmbanken.

LYD I FILMBANKEN

Du finder også lydfiler til lydbøgerne (elevbogens fortælling og tre fabler, indtalt af Sebastian Klein) og til årets sang, så I kan høre den uden video til - eller så I selv kan synge den.

Amals **HEMMELIGHED**

LÆRERVEJLEDNING

Af: Michael Larsen

Foto: Jeppe Gudmundsen-Holmgreen
Design og Layout: Morten Bak
Redaktion: Christian Vaabensted

A smiling man in a dark blue t-shirt with a yellow 'MAN' and a white Nike swoosh is giving a thumbs up. He is in a market stall with shelves of goods in the background. A woman is partially visible behind him.

Karibu Tanzania

– velkommen til Tanzania!

Tanzania er verdenskendt for Kilimanjaro, der er Afrikas højeste bjerg, for det vilde dyreliv på den mægtige Serengeti-slette og i Ngorongoro-krateret, for krydderøen Zanzibars hvide sandstrande, for masai-folket og for den travle havneby Dar es Salaam.

Det store land ved Det Indiske Ocean er også kendt for, at mange forskellige nationer gennem tiden har gjort krav på landets naturressourcer og har undertrykt de mange befolkningsgrupper med brutale metoder.

I dag er Tanzania kendt for at være et af de fredeligste lande i Afrika, men også for stadig at være et af verdens fattigste lande. En stor del af befolkningen lever under fattigdomsgrænsen, sygdomme som HIV/aids og malaria er stadig udbredte, og stadig flere mennesker søger fra landet ind mod de store byer i håbet om at finde et livsgrundlag og en bedre fremtid der.

Midt i det hele er der børnene, som landets fremtid skal bygge på. Langt de fleste af dem starter faktisk i skole nu – det er et stort fremskridt. Men kvaliteten og de fysiske rammer for undervisningen er endnu så ringe, at mange hverken kan læse eller skrive ordentligt, når de er færdige med grundskolen; og derefter dropper mange helt ud af uddannelsessystemet.

Danmark har samarbejdet med Tanzania i over 50 år, og selvom der stadig er mange store udfordringer, er der bestemt også lyspunkter. Der er faktisk grund til at håbe, at store dele af befolkningen vil blive løftet ud af fattigdommen inden for en overskuelig fremtid.

Her i lærervejledningens faktadel kan du blive klogere på Tanzania, læse om Danmarks udviklingssamarbejde med landet og om årets U-landskalenderprojekt, som SOS Børnebyerne vil gennemføre i storbyen Dar es Salaam.

Indhold

Fakta om Tanzania:

- 4** Karibu Tanzania
- 6** Tanzanias historie og politik
- 11** Gigantbyen Dar es Salaam
- 14** Livet i Tanzania
- 20** Masai-folket
- 22** Tanzanias natur
- 24** Årets hjælpeprojekt
- 26** SOS Børnebyerne i Tanzania

Vejledning:

- 28** Sådan bruger du materialet
- 31** Masser af kreativitet og bevægelse
- 32** Sådan bruger du fotohistorierne
- 34** Fotohistorier - trin for trin
- 36** Årets 3 fagtemaer til fotohistorier
- 38** Overblik: Målpar og læringsmål
- 40** Forløb: Dansk + Billedkunst
- 42** Forløb: Dansk + Natur/teknologi
- 44** Forløb: Natur/teknologi
- 47** Tanzania og Danmark

Tanzanias historie og politik

Tanzanias historie strækker sig så langt tilbage, at den også er en del af vores egen historie.

Vi stammer simpelthen derfra alle sammen. Mere præcist stammer vi fra Østafrika og Sydafrika – man anslår, at mere end 70 % af menneskets tidlige udvikling foregik her.

Det oprejste menneske ser ud til at opstå her i det store kløftsystem, The Great Rift Valley, der strækker sig ind over det nordlige Tanzania. Her er også fundet nogle af de tidligste spor efter de mennesketyper, vi stammer fra. Euro-pæernes forfædre ser ud til at være udvandret fra Østafrika for cirka en halv million år siden.

Olduvai-kløften

- verdens første fodspor

The Great Rift Valley er verdens længste system af kløfter. De strækker sig gennem Afrika helt fra Mellemøsten og ned til Mozambique.

Rift Valley blev dannet for omkring 35 millioner år siden, da kontinental-pladerne begyndte at bevæge sig væk fra hinanden, så Østafrika langsomt blev revet bort fra resten af Afrika. Den bevægelse er stadig i gang i dag. Over millioner af år skabte det også flere vulkaner, blandt andet Afrikas højeste bjerg, Kilimanjaro, og søsterbjerget Mount Meru, der begge ligger i det nordlige Tanzania.

Man mener, at dannelsen af Rift Valley langsomt ændrede landskabet – fra tæt skov til mere åbne og savanneagtige områder. Det tvang menneskeaberne til at søge føde på nye måder. De rejste sig op på to ben og udviklede sig til de tidligste mennesketyper, homininerne.

Nogle af de vigtigste fund af tidlige mennesker er gjort i områderne omkring Olduvai-kløften i nord-Tanzania. Den er en del af Rift Valley.

Fundene skyldes ægteparret Louis og Mary Leakey, der ville bevise Darwins teorier om, at mennesket ikke stammede fra Asien, men fra Afrika. Gennem årtier i midten af 1900-tallet lavede de ekspeditioner hertil for at jagte beviser. Og de fandt da også både rester af tidlige mennesker og af deres værktøj.

I 1976 gjorde Mary Leakey et af de mest fascinerende fund – i Laetoli lige syd for Olduvai.

Hun fandt en 27 meter lang række af menneskelignende fodspor. 70 fodspor af to voksne og et barn i størknet vulkansk jord. Fodsporene er hele 3,5 millioner år gamle og regnes for at være det tidligste tegn på menneskelig tilstedeværelse i verden.

Derfor kaldes dette område nu for menneskehedens vugge.

Tanzanias blandede befolkning

Det moderne Tanzania er resultatet af flere bølger af indvandring af blandt andet bantu-talende folk vestfra og nilotisk-talende folk nordfra fra Etiopien og det sydlige Sudan. De slog sig ned i det nordlige og centrale Tanzania, og de anses for at være masaiernes forfædre.

I dag består Tanzanias befolkning af mere end 120 etniske grupper, der har mange forskellige sprog og kulturelle særpræg. Men Swahili og engelsk er landets to officielle sprog.

Vasco da Gama "opdagede" Tanzania

Den første europæer, der landede på Afrikas østkyst, var den portugisiske opdagelsesrejsende Vasco da Gama. Det var i 1498. Portugiserne tog så kontrollen over handlen i det Indiske Ocean. Det varede ved, lige indtil den arabiske sultan Sa'id ibn Suttan smed dem på

porten og i 1840 flyttede sin hovedstad fra Oman til Zanzibar. Nu kunne han tjene store penge på slavehandel og handel med elfenben og krydderier – især nelliker, der var et uhyre kostbart krydderi.

Arabernes slavemarked på Zanzibar

Op gennem 1800-tallet drog de arabiske slavehandlere længere og længere ind i Tanzanias hovedland fra byen Bagamoyo ved kysten. Byens navn betyder "læg dit hjerte" på swahili. Det var nemlig her, slaverne måtte opgive deres sidste håb om frihed og flugt.

Mange døde dog forinden på den lange vandring til kysten.

I Bagamoyo blev slaverne stuvet tæt sammen i både og sejlet til slavemarkedet i hovedbyen Stone Town på Zanzibar.

I dag er Zanzibar bedst kendt som et paradis for badeturister, men der er mange påmindelser om den sorte fortid rundt om på øen. I Stone Town kan man se de mørke kældre under slavemarkedet, hvor mænd, kvinder og børn blev holdt lænket i dagevis uden mad, drikke eller mulighed for at komme på toilettet.

Når de så blev sendt på markedet, blev deres kroppe først olieret, så de skinnede flot. Så blev de stillet op på række efter højde. De blev også bundet til et træ og pisket for at teste deres udholdenhed. De, der ikke skreg eller besvimede, kunne sælges for en højere pris.

David Livingstone

Med trusler om bombardement fra søen tvang briterne i 1873 sultan Bargash til at underskrive et dekret, der gjorde slavehandlen til søs ulovlig. Slavemarkedet i Stone Town lukkede kort efter.

De ældste spor efter mennesker: I Laetoli i det nordlige Tanzania gik to voksne og et barn tur og efterlod sig en fin række af fodspor, der siden er forstenet. For 3,5 millioner år siden.
Foto: John Reader

Størstedelen af de karakteristiske bygninger i Stone Town på Zanzibar er bygget ved hjælp af slaver, som var blevet hentet til øen fra fastlandet.

Det var den berømte, skotske læge og opdagelsesrejsende, David Livingstone, der gjorde briterne opmærksomme på de uhyrligheder, afrikanerne blev udsat for her. Han sendte øjenvidneskildringer hjem til de britiske aviser. På den måde var han indirekte årsag til, at den britiske regering satte ind. Slavehandlen fortsatte dog inde på Tanzanias fastland og blev først helt stoppet efter 1. Verdenskrig.

I dag ligger katedralen The Church of Christ på det sted, hvor slavemarkedet engang var. Alteret er placeret på det sted, hvor det største af "slavetræerne" stod. Som en hyldest til David Livingstone hænger der også i kirken et kors, der er skåret ud af det træ, som hans hjerte blev begravet under i Zambia.

Kapløbet om Afrika

Gennem 1800-tallet fik Europa og USA for alvor øjnene op for, at ikke kun kysterne, men også

selve det enorme afrikanske kontinent rummede store rigdomme og strategiske fordele. Kapløbet om Afrika gik i gang. I 1880'erne var kontinentet præget af strid mellem kolonimagterne. Kampen førte i 1884-85 til, at Afrika blev opdelt i europæiske interesseområder.

Europæerne opdelte Afrika i 50 hurtigt skitserede stater. Grænsedragningerne blev besluttet ud fra Europas ønsker. Man tog slet ikke hensyn til, hvem der boede i områderne, eller hvordan de traditionelt hang sammen.

Tysk Østafrika og Maji-maji-oprøret

Tyskland fik blandt andet tildelt Tysk Østafrika, der bestod af Rwanda, Burundi og Tanganyika – det sidste er i dag Tanzanias hovedland.

Tyskeren Karl Peters havde forinden oprettet selskabet "Gesellschaft für Deutsche Kolonisation" og indgik nu traktater med en lang række høvdinge dybt inde i Tanzanias hoved-

Monument over slaverne på Zanzibar - af en svensk kunstner.

En af fangekældrene under det gamle slavemarked. Her sad slaverne tæt pakket og ventede på markedsdagen.

land. Høvdingene havde nok ikke den fjerneste idé om, at aftalerne betød, at tyskerne nu havde taget landet i besiddelse og gik i gang med at etablere store plantageområder.

Tyskerne var usædvanlig hårdhændede ved befolkningen, og det førte flere gange til oprør. Tyskerne gennemtvang også dyrkning af bomuld og bygning af veje, hvilket førte til Maji-maji-oprøret i 1905.

Maji-maji betyder noget i retning af "helligt vand". Det var en særlig eliksir, som profeten Kinjikitile Ngwale overbeviste oprørerne om kunne beskytte dem mod tyskernes kugler.

Det tog tyskerne næsten tre år at nedkæmpe det oprør. Blandt andet gennemførte de massakrer på hele landsbyer, og de brændte mistænkte afgrøder af, så folk døde af sult og sygdom.

Det anslås, at flere hundrede tusinde krigere blev dræbt under Maji-maji-oprøret.

Dørene i husene i Stone Town siger noget om de oprindelige ejeres sociale status og oprindelse. De har ofte arabisk stil.

Efter Tysklands nederlag i 1. Verdenskrig blev Tanganyika et britisk protektorat. Dette kolonistyre skabte interne modsætninger, men førte ikke til oprør, selvom store dele af jorden blev tildelt europæiske indvandrere.

Selvstændigheden – og Julius Nyerere

I 1948 dannede en gruppe unge afrikanere en organisation som protest mod kolonistytets politik. Den fik i 1953 navnet Tanganyika African National Union (TANU). I spidsen for TANU stod læreren Julius Kambarage Nyerere.

Da Tanganyika blev selvstændigt i 1961, blev Nyerere premierminister. Han blev også præsident for Tanzania – det land, der opstod, da Tanganyika i 1964 blev forenet med Zanzibar.

Nyerere fik en lang regeringstid og opnåede stor anerkendelse både i sit eget land og internationalt. Mange af de andre nye, afrikanske lande oplevede nemlig blodige, interne stridig-

John Magufuli (tv) blev ny præsident i Tanzania ved valget i 2015. En af hans mærkesager er at komme korruptionen til livs.

heder efter deres selvstændighed. Men i Tanzania lykkedes det for Nyerere at bygge en samlet nation. Samtidig var han engageret i modstanden mod apartheidsystemet i Sydafrika, og hans styrker invaderede Uganda i 1979 for at afsætte den brutale diktator Idi Amin.

I folkemunde blev Nyerere kaldt "Baba wa taifa" (landsfaderen) eller slet og ret "Mwalimu" (læreren).

Hans billede hænger stadig mange steder både i private hjem og offentlige kontorer.

Ujamaa – familien som grundsten

Ujamaa, der på swahili betyder "familie" er hjørnestenen i den særlige form for socialisme, som Nyerere indførte i landet.

Visionen var, at Tanzania skulle opbygge en national selvbevidsthed og skulle arbejde målrettet hen imod at klare sig selv uden hjælp udefra.

Fakta om Tanzania:

- Tanzania er 20 gange så stort som Danmark.
- Der bor ca. 50 mio. mennesker i landet. Over halvdelen er under 18 år.
- Tanzania er et af de fattigste lande i verden. Mere end halvdelen af befolkningen lever under fattigdomsgrænsen (1,25 \$ om dagen).
- 37 % af Tanzanias børn bliver gift, før de er fyldt 18 år. Det betyder, at mange piger bliver mødre, før de selv er blevet voksne og har fået sig en uddannelse.
- Op mod hver tredje kan ikke læse eller skrive.

Hans middel var omfattende nationalisering af banker, industri og landområder. Samtidig skulle folket slå sig sammen i kollektive landbrug på 250 familier. Visionen blev i 1967 nedfældet i TANU's Arusha-deklaration.

Eksperimentet slog fejl

I begyndelsen var de kollektive landbrug en frivillig affære.

De første år gik det dog meget langsomt, og så anlagde Nyerere en hårdere kurs. Han tvangsflyttede omkring 2/3 af befolkningen i hele landsbyer ad gangen – naturligvis til stor utilfredshed for de familier, det gik ud over.

Det kollektive eksperiment slog dog fejl. Familierne blev ved med først og fremmest at sørge for sig selv. Desuden var den jord, kollektiverne blev tildelt, ikke altid frugtbar, der manglede landbrugsredskaber, og staten betalte for lidt for afgrøderne.

Den barske slum: På grund af den voldsomme befolkningstilvækst er der opstået slumområder lige uden for Dar es Salaams bykerne. Længere ude i udkanten af byen ligger andre områder - som årets projektområde Chanika - der også er slum, men som er mere landsby-agtige og mindre elendige.

For mange i Tanzania er et lille stykke opdyrket jord den eneste måde, hvorpå familien kan få mad og tjene lidt penge.

Nyereres kur endte med at køre landets økonomi i sæk. Da han gik af i 1985, havde Tanzania så store økonomiske problemer, at man måtte bede om penge fra Den Internationale Valutafond. De krævede til gengæld, at der blev strammet op på den økonomiske politik, at valutaen skulle devaluere, og at der skulle laves gennemgribende reformer.

Det satte skub i dele af økonomien, men medførte også voksende korruption og stor social ulighed under landets næste tre præsidenter. De kom alle fra partiet CCM (på dansk Revolutionspartiet), der blev dannet ved at slå Nyereres gamle TANU-parti sammen med Zanzibars største parti.

Til kamp mod korruptionen

Tanzania afholdt i 1995 sit første flerpartivalg siden uafhængigheden, og trods spændinger mellem fastlandet og Zanzibar samt internt på Zanzibar har Tanzania frem til nu været et af Afrikas mest stabile og fredelige lande.

Tanzania har også spillet en vigtig, stabiliserende rolle i Østafrika. Landet har modtaget millioner af flygtninge fra nabolandene, har

forsøgt at løse konflikter og har også udsendt fredsbevarende tropper.

Bekæmpelse af korruption var et hovedtema ved det seneste præsidentvalg i 2015. Oppositionspartiernes kandidat Edward Lowassa var oppe i mod CCM's John Pompe Magufuli. Begge parter lovede under valgkampen at skabe flere job, at hjælpe de fattige og at sikre, at landets store råstofressourcer kommer hele befolkningen til gode.

"Bulldozeren" bliver præsident

Magufuli vandt valget stort (58 % af stemmerne). Tilnavnet "Bulldozeren" har han fået, fordi han tidligere som minister for infrastruktur blandt andet havde ansvaret for at gennemføre nogle omfattende vejprojekter.

Magufuli ser ud til at gøre alvor af løfterne om kamp mod korruption. Han har straks indledt en række markante tiltag, som er meget populære i befolkningen.

Han aflyste fejringen af Tanzanias uafhængighedsdag - for første gang i 54 år. I stedet iværksatte han en national oprydningsdag. "Det ville være skamfuldt at bruge store summer på

at holde fest, når folket dør af kolera," sagde han i tv, inden han selv gik på gaden i Dar es Salaam og deltog i at rydde op i affaldsdyngerne. Han aflyste også sine embedsmænds udlandsrejser og bad dem gøre rede for deres personlige økonomi. Hvis der var åbenlyse uregelmæssigheder, blev de fyret.

Han fik også hurtigt optrevlet omfattende korruption i toldvæsenet og brugte pengene på at finansiere veje og uddannelse.

Han har desuden sendt ledende politikere - inklusive ham selv - på uanmeldte besøg rundt omkring på landets hospitaler og andre offentlige institutioner for at afsløre magtmisbrug, inkompetence og korruption.

Også det har ført til mange fyringer. Når f.eks. en patient fortalte, at hun var blevet afvist eller sat bagerst i køen, fordi hun ikke kunne betale lægen penge under bordet - så blev lægen fyret på stedet.

Magufulis kontante linje har gjort ham populær i befolkningen. Så populær, at tanzanierne bruger hashtagget #WhatWouldMagufuliDo på Twitter til at vise på spøgefulde måder, hvad de selv gør for at spare penge.

Gigantbyen Dar es Salaam

Dar es Salaam betyder "fredshavnen". Den er Tanzanias største by – og den er en af de hastigst voksende storbyer i verden.

Lige som mange andre store byer i landene syd for Sahara er den vokset massivt gennem de seneste 10-15 år. I 2002 boede der 2,2 millioner mennesker. I 2015 var indbyggertallet næsten fordoblet til 4,1 millioner indbyggere. Og Verdensbanken vurderer, at hvis vandringen fra land til by fortsætter som hidtil, vil Dar es

Salaam allerede i 2030 huse hele 10 millioner mennesker. Det stiller enorme krav til byudviklingen, hvis det skal lade sig gøre.

80 % bor ulovligt

Selve bykernen, der ligger ud til Det Indiske Ocean, er for så vidt overskuelig – og moderne. Her ligger bankerne, hotellerne, kontorerne, ambassaderne, lejlighedskomplekserne (der ofte er dårligt vedligeholdet) og de moderne butiks-

centre side om side med den driftige havn og de store markeder.

Som symbol på, at Dar es Salaam er en by i vækst, står de 35 etager høje og splinternye Twin Towers i glas og stål tæt ved havnefronten. Bygherren er de offentligt ansattes pensionsfond og her skal være butikker, luksuslejligheder og biografer.

Fra toppen af de nye højhuse er der god udsigt til de kolossale områder uden for city,

På indfaldsvejene til Dar es Salaam er der myldretid det meste af døgnet. Trafikken er så træg, at det nemt kan tage timer at komme fra A til B i byen.

hvor langt de fleste bor. De bor i uplanlagte småhuse, hvoraf mange falder ind under FN's definition af slum: De fleste af boligerne er ikke holdbare og permanente, der er ofte ikke adgang til rent drikkevand og ordentlig sanitet, der er ikke tilstrækkelig plads at leve på, og beboerne er ikke beskyttet mod at blive sat på gaden. Det antages, at 70-80 % af byens indbyggere bor sådan.

Drømmen om et bedre liv

Folk fra landet flytter hovedsagelig til de store byer for at slippe væk fra en udsigtsløs tilværelse i de ofte ekstremt fattige landbysamfund. Særligt de yngre generationer, som ikke vil gå i deres fædres og mødres fodspor langt ude på landet i en evig kamp for at tjene til de mest basale fornødenheder.

Når tilflytterne så når frem til storbyens udkant, mødes de af en barsk virkelighed. De

fleste må selv bygge et sted at bo og selv finde en måde at tjene til livets ophold på. Kun de allerfærreste kan få et lønnet arbejde.

Man kan for eksempel samle og sælge plastaffald til genanvendelse eller tilbyde alt imellem himmel og jord til bilisterne og buspassagererne langs de kilometerlange bilkøer ind og ud af centrum: Aviser, slips, batterier, billigt kinesisk legetøj, vand, nødder, lommeørklæder og solbriller.

Andre slår små boder op langs de større veje, hvor de forsøger at sælge genbrugstøj og sko, kasserede strømforsyninger til mobiltelefoner og computere eller et lille udvalg af frugt og grønt.

Atter andre skiller totalskadede køretøjer ad og sælger dem som reservedele.

Og så er der dem, som har et håndværk med sig. De bygger senge, sofaer og skolepulte eller reparerer tøj på gamle symaskiner.

Den nyopførte kontorbygning Twin Towers ligger nede ved havnen i Dar es Salaam og er den højeste bygning i Østafrika.

Opfindsomheden er stor, men det skal den også være, for der er hverken familie eller et offentligt system, der står klar med hjælp af nogen art, hvis man ikke kan klare sig selv.

De mennesker, der ikke kan klare sig selv, meget ofte unge, enlige mødre, er henvist til de mest forarmede slumområder og må leve af almisser.

Faldefærdig infrastruktur

Infrastrukturen i Dar es Salaam er i en elendig forfatning, så med udsigt til en fordobling af indbyggertallet over de næste 15 år står staten over for enorme udfordringer og investeringer.

Vejnettet er i dag så belastet, at det kan tage flere timer at køre de 13 kilometer fra Julius Nyerere lufthavnen til city. Alle andre steder er der også enorme køer.

For at styrke den offentlige transport blev et nyt bussystem - Rapid transit bus system -

indviet i maj 2016. Elforsyningen har også svært ved at følge med, så ofte går byen i sort et par gange om dagen.

Renovations-systemet er langt fra tidssvarende. Myndighederne selv anslår, at det dækker ca. 50 % af byen og samler omkring 4.000 tons affald ind – om dagen.

Den eneste officielle losseplads ligger 20 km fra centrum.

Risiko for kolera

En meget stor del af Dar es Salaams indbyggere har ikke direkte adgang til rent drikkevand og endnu færre har ordentlige sanitære forhold. Det giver sygdomme som kolera gode betingelser for at sprede sig.

I 2015 brød en epidemi ud i store dele af Tanzania. WHO registrerede 14.000 smittede og 378 dødsfald. De første tilfælde blev netop registreret i et af Dar es Salaams slumområder.

Risikoen for nye udbrud forstærkes af, at byen oplever massive oversvømmelser, når

regntiden sætter ind fra marts til maj. Så skyller der afføring ind i de huse, som ligger tæt på de åbne vandløb.

Børnene i byen

Børnene fra de fattigste familier i Dar es Salaams slum er mindst lige så udsatte som de børn, der vokser op i de fattige landområder.

De bor tæt sammen i utætte og fugtige huse, og mange er underernærede og udsatte for sygdomme som kolera og diarré. De har ikke meget plads at lege på og må ofte hjælpe til med at passe de mindste eller bidrage til familiens indtjening, når skoledagen i de ofte overfyldte klasseværelser er overstået.

Mange dropper derfor ud af skolen før tid. På den måde kan de se frem til et liv på storby-samfundets bund. Bystyret i Dar es Salaam er nu gået i gang med at sanere de slumområder, der ligger nærmest city. Mange huse skal rives ned. Da folk bor ulovligt, har de ingen ret til at blive genhuset.

I efteråret 2015 brød en kolera-epidemi ud i Tanzania. I april 2016 var 378 mennesker døde af sygdommen. WHO mener, at epidemien startede i et af Dar es Salaams slumområder, hvor der ingen sanitet er.

Fakta om Dar es Salaam

- Dar es Salaam blev grundlagt af sultan Seyyid Majid af Zanzibar i 1862.
- Fra 1891 til 1916 var den hovedstad i kolonien Tysk Østafrika. Så var den hovedstad i den britiske koloni Tanganyika, og siden selvstændigheden blev den hovedstad i Tanzania.
- I 1973 blev Dodoma i det indre af landet hovedstad. Men Dar es Salaam er langt den største by i landet og fungerer på flere måder stadig som en hovedstad.

33-årige Jamila Abduhl flyttede til Dar es Salaam med sine forældre i 2001.

Forældrene er nu døde. Jamila bor i forældrenes hus i bydelen Jangwani, hvor der er meget slum. Huset ligger ned til et vandløb, der også fungerer som afløb fra toiletterne. I regntiden kan vandløbet gå over sine bredder og løbe ind i huset. Derfor er der stablet sandsække op foran huset. Hidtil har Jamila ernæret sig ved at sælge småting på markedet. Hun er enlig mor til tre børn. Fordi hun er HIV-smittet, må hun ikke amme den yngste, så de få shillings, hun kan tigge sig til, går til modermælkserstatning og mad.

Livet i Tanzania

Der er stadig mange og store udfordringer i Tanzania, før den udbredte fattigdom er bekæmpet, og alle i landet kan få et rimeligt og godt liv.

Men på mange områder er der sket vigtige fremskridt, og landet er på rette kurs.

Økonomi på vej fremad

Tanzania er stadig et af verdens fattigste lande målt på indkomst pr. indbygger, men det går fremad nu.

Landet har en af de højeste vækstrater i Afrika. I 2009-2015 lå den på gennemsnitlig 6-7 %, og det er meget. Der er bl.a. indtægter fra landbrug, turisme og eksport af naturressourcer.

Til sammenligning var Danmarks vækstrate i 2015 blot 1,6 %. Men selv om økonomien vokser så hurtigt, er der stadig langt op til, at tanzanierne kan klare sig godt alene.

Væksten er dog ikke kommet den almindelige tanzanier til gode. Mere end 2/3 af befolkningen lever under fattigdomsgrænsen på 1,25 dollar pr. dag.

Økonomien er i stor udstrækning afhængig af landbrug, der alene står for ca. 25 % af BNP og udgør hele 85 % af eksporten. Landbruget beskæftiger også omkring 80 % af arbejdsstyrken. Eksporten består primært af guld, kaffe, cashewnødder og bomuld.

Turisme er blevet en vigtig indtægt

Gennem de senere år er Tanzania blevet et af Afrikas helt store rejsemål for turister fra hele verden. I 1995 besøgte 285.000 turister Tanzania. I 2015 var tallet vokset til over en million.

De store hovedattraktioner er safari på Serengeti-sletten og i Ngorongoro-krateret, bjergbestigning på Kilimanjaro og badeferie på Zanzibar.

Turismeindustrien er dermed på vej til at blive en af de vigtigste indtægter for Tanzania,

Indtægten fra turisme er vigtig for Tanzania. I 2015 rundede antallet af besøgende millionen. Ngorongoro-krateret her er populært.

Mylder på markedet i Chanika: Her forsøger alle at tjene lidt penge ved at sælge grøntsager og fisk, stegte majs og kyllingespyd, plasticsandaler og madrasser, kuglepenne og brugte computere - eller ved at reparere tøj.

98 % af alle børn i Tanzania starter i 1. klasse, men kun hvert fjerde barn fortsætter efter de første år i grundskolen.

og mange tanzaniere lever nu enten direkte eller indirekte af turisterne.

Skole og uddannelse

Tanzania har satset særlig stærkt på uddannelse over de seneste årtier, og der er opnået store forbedringer i børnenes adgang til skolegang. Tanzania er et af de få lavindkomstlande, der er tæt på at nå målet om at sikre grundskoleuddannelse for alle. I dag starter hele 98 % af alle børn i Tanzania i 1. klasse.

Forsøget på at nå ud til alle med uddannelse går imidlertid ud over kvaliteten af undervisningen. Der er mangel på veluddannede lærere, og imens bliver der flere og flere elever i klasserne. Konsekvensen er, at eleverne forlader skolen med helt utilstrækkelige kundskaber. Og selv om hele 81 % af eleverne gør grundskolen færdig, fortsætter kun hvert fjerde barn i sekundærskolen (niveauet over grundskolen). I 2012

dumpede 60 % af de studerende også ved eksaminerne i de offentlige sekundærskoler.

Imens sender overklassen og den lille, men voksende middelklasse i og omkring de større byer deres børn i privatskoler.

Sundheden går frem, men der er langt igen

Også i sundhedssektoren er det lykkedes at forbedre befolkningens adgang til at få grundlæggende ydelser. Resultaterne ses blandt andet ved, at betydelig flere børn overlever. Der har både været fald i det antal børn, der dør inden for det første leveår, og i dødeligheden inden for de første fem år af barnets liv.

Men endnu er kvaliteten af disse offentlige sundhedsydelser ikke særlig god. Der er mangel på basal medicin, på infrastruktur og på sundhedsarbejdere med god kompetence.

Derfor er det stadig en stor udfordring at få nedbragt antallet af mødre, der dør under

Mange gode råvarer, men landet mangler industri og eksport.

Masser af kaffe bliver dog eksporteret - ofte af sorten arabica og mest fra højlandet omkring Kilimanjaro.

barsel. Ved 100.000 fødsler dør 432 af mødrene. Der er dog store geografiske forskelle. Det er ude på landet omkring de store søer, at møredødeligheden er højest. I Danmark dør kun 12 ud af 100.000 barslende mødre.

Dertil kommer, at befolkningstallet hele tiden stiger. Hver kvinde føder i gennemsnit 5,2 børn. Der er begrænset adgang til familieplanlægning (f.eks. prævention) – og der er også stadig en ret udbredt skepsis over for det.

Tanzania har været hårdt plaget af AIDS siden 1980'erne. I dag lever 1,5 millioner med HIV/AIDS – lidt over 5 % af befolkningen.

Naturressourcer i massevis

Tanzania er rig på mange slags naturressourcer. Der er både store skovområder, enorme nationalparker og vidtstrakte områder med landbrugsjord, som der stadig er meget betydelige muligheder i at udnytte mere effektivt, så tanza-

I Dar es Salaam er der både plads til moskeer og kirker. Her er det den lutheranske kirke i Dar es Salaam, der blev bygget af tyskerne i 1898.

Båden er levende kulturhistorie: I århundreder har fiskere og handlende i Det Indiske Ocean sejlet i håndbyggede træbåde som denne. Sådanne dhow'er er bygget til at medbringe en tung last i høj sø. De bygges stadig i hånden, uden maskiner.

niere får større udbytter og større indtægter på at bearbejde og sælge afgrøderne.

Desuden rummer Tanzanias undergrund både guld, diamanter, jern, kul, nikkel og uran – og minedrift er derfor en vigtig indtægt. I 2012 fandt det norske olieselskab Statoil også store depoter af naturgas ud for kysten, og flere er opdaget senere. Man regner med at kunne sætte gang i at udvinde naturgassen i starten af 2020'erne, men det projekt kræver meget store investeringer, så det afhænger helt af, hvordan verdens priser på olie og gas udvikler sig.

Landet har også mange forskellige ædelsten. I 1967 blev der endda fundet en helt ny type ædelsten i Manyara-regionen i det nordlige Tanzania. Mineralet zoisit er brunt, men når man varmebehandler det, bliver det blå eller blåviolet og kan bruges til smykker. Stenen kaldes "tanzanite", fordi Tanzania er det eneste sted i verden, den findes.

Swahili og engelsk er hovedsprogene

Der tales over 120 sprog i Tanzania, og de fleste af dem stammer fra den sprogfamilie, der kaldes Bantu.

Efter uafhængigheden i 1964 vurderede den nye regering, at den mængde af forskellige sprog kunne bremse mulighederne for at skabe en fælles nationalfølelse. Derfor gjorde man kiswahili (swahili) til Tanzanias officielle sprog sammen med engelsk. Swahili er også oprindeligt et bantusprog, men er blandet med låneord fra de mange lande, der gennem tiden har været engageret i Tanzania: arabisk, indisk, tysk, engelsk og portugisisk.

For at få udbredt swahili kom det på skemaet i skolerne. Swahili havde også den store fordel, at mange i forvejen talte det, og samtidig tilhørte det ikke én bestemt stamme. Ulempen ved swahili er, at de lokale sprog vil svinde ind hen over nogle generationer. Til gengæld bruges

swahili i dag i flere lande i det sydøstlige Afrika, og det vurderes, at ca. 100 millioner mennesker nu taler sproget.

Som besøgende når man langt med blot nogle få ord på swahili

Velkommen: *Karibu*

Hej, hvordan går det?: *Habari?*

... Fint, tak: *Nzuri*

Tak: *Asante*

Ja: *Ndio*

Nej: *Hapana*

Vand: *Maji*

Kold: *Baridi*

Varm: *Moto*

Daladala hedder minibusserne, som kører i rutefart igennem Dar es Salaam. Det er billigt at køre med, men man skal være indstillet på at stå meget tæt sammen under turen.

Religion med stærk tolerance

Tanzanias historie er præget af religionsfrihed, og der er en lang og en stærk tradition for tolerance og fredelig sameksistens mellem forskellige trosretninger og etniske grupper.

I Dar es Salaam og andre byer er der både moskeer og kirker, og i gadebilledet går kvinder i hijab og burka side om side med kvinder i farvestrålende stoffer og flotte håropsætninger.

Der er nogenlunde lige mange kristne og muslimer, og tilsammen tegner de sig for 80-90 % af befolkningen. Dertil kommer traditionelle afrikanske religioner. Grænserne er imidlertid flydende, især på landet, hvor både islam og kristendom ofte kombineres med traditionel afrikansk religion.

På øen Zanzibar er befolkningen dog tæt på 100 % muslimsk, og islam er i det hele taget mest udbredt langs kysten og langs de tidligere karavaneveje.

De kristne tæller både katolikker, protestanter, pinsekirke, Syvende Dags Adventister, mormoner og Jehovas Vidner.

Klimaet er tropisk

I hele Tanzania er klimaet tropisk, selvom der er store geografiske forskelle i landet. Der falder årligt mellem 400 og 2000 mm regn fordelt over to regnperioder – mest falder der ved kysten og i højlandene, mens der er relativt tørt på centralplateauet.

Afrikansk blackwood

Afrikansk blackwood (*Dalbergia melanoxylon*) – som også kaldes Grenadilla eller Mpingo – er verdens dyreste træsort og findes i flere afrikanske lande, men især i Tanzania.

Afrikansk blackwood bruges blandt andet til at lave klarinetter og andre blæseinstrumenter. Fordi det kan tage op til 200 år, før træet

Tanzanias flag: Farverne symboliserer landets kvaliteter.

Valutaen hedder Shilling. Sedlerne prydes af "the big five": løve, elefant, næsehorn, kafferbøffel og leopard.

er klar til at blive fældet, har der ikke været en praksis med at plante nye træer. Derfor er det i dag svært tilgængeligt, og flere organisationer arbejder for at bevare det.

Mad med stor variation

Det tanzaniske køkken varierer ganske meget, alt efter, hvor i landet man befinder sig, og hvilke råvarer og krydderier der er tilgængelige. Det er også blevet beriget af de mange forskellige folkeslag udefra, der har været aktive i landet.

Yndede retter og ingredienser er blandt andet tørrede og friske fisk, samosa, kokosmælk, søde kartofler, pilau og biryani (risretter), vitumbua (riskager) og chapati (madpandekager). Majs og bananer er gennemgående hovedingredienser i tanzanisk madlavning.

En banan er imidlertid ikke bare en banan. Overordnet findes der tre typer: For det første er der de søde bananer; de kan både være små

og gule, de kan være grønne, og de kan være røde (og så kaldes de mzungu, der betyder hvid mand). For det andet er der flere forskellige kogebananer, der er hårde og bruges i sammenkogte retter. Og for det tredje er der nogle specielle bananer, der udelukkende bruges til produktion af øl. I alt regner man med, at der findes omkring 20 forskellige slags bananer i Tanzania.

Særligt i de fattige landområder er den tykke majsgrød, ugali, en fast del af kosten. Den er både billig og mættende, men der er ikke meget næring i.

Nationalflagets farver

Tanzanias flag er en kombination af Tanganyikas (fastlandets) flag og Zanzibars flag. Den grønne farve står for landet og den rige vegetation, den sorte for folket og den blå for søerne, floderne, havet og Zanzibar. De gule striber er symbolet for den rige forekomst af mineraler. Flaget blev officielt ved de to staters sammenlægning i 1964.

Pengene

Valutaen i Tanzania hedder Shilling.

Kvindernes tøj: Kanga og kitenge

De traditionelle klædedragter for kvinder er kanga og kitenge.

Det særlige ved kangaen er, at den bærer en tekst i borten, så bæreren kan kommunikere et budskab – det kan være gåder, ordsprog, metaforer eller poesi. Budskaberne handler ofte om livsvisdom, kærlighed og religion, men de kan også være politiske.

Kangaen har et fast format og har bort hele vejen rundt, hvor budskabet står.

En kitenge har derimod ikke skrevne sætninger som dekoration. Kitengen klippes ud af en stofrulle, og der kan sys kjoler af dem. Kitenge bruges både i Tanzania og i mange andre afrikanske lande, mens kangaer er mere særlige for Tanzania. De tanzaniske kvinder

bruger ofte kanga og kitenge i par – den ene del bruges så som skørt, mens den anden del bruges som slag, turban, tørklæde, bæresele, dug, gardin eller en af de utallige andre anvendelsesmuligheder, stoffet har.

Albinoer er stadig truede

Siden 2006 er der i Tanzania og andre afrikanske lande blevet rapporteret om hundreder af bortførsler, lemlæstelser og mord på mennesker med albinisme. Det er en medfødt genfejl, der betyder, at man bliver hvid i huden, fordi kroppen ikke producerer melanin-pigment i hverken øjne, hud eller hår.

Problemet er, at der er opstået en forestilling om, at en albinos lemmer kan tilføre ejermændene rigdom og held i livet. Hvis man for eksempel graver en hånd fra en albino ned i jorden, vil der være større mulighed for, at der på det sted kan udvindes diamanter.

Problemet er særlig udbredt i Tanzania, men også i Malawi, i Sierra Leone og i andre afrikanske stater er der eksempler på bortførsler og bestialske lemlæstelser af mennesker med albinisme – desværre også ofte børn.

Men den jagt på albinoer er noget ret nyt.

Der har altid hersket myter om albinisme i mange afrikanske lande. Nogle mener, at det er en forbandelse, der er kastet over familien. Andre tror, at albinoer er spøgelses – eller at moderen har haft sex med en hvid mand. Men at lemmer fra en albino skulle bringe held og rigdom, har ikke rødder i den traditionelle overtro. Det er mere sandsynligt, at lokale heksedoktorer har opfundet den idé for at profitere på folks ønsker om at blive rige i en fart, mener FN's ekspert på området, nigerianeren Ikponwosa Ero, der selv er albino. Hun er meget aktiv og opfordrer blandt andet regeringerne til at sætte massivt ind med oplysning.

Det kan være livsfarligt at være albino i Tanzania og andre afrikanske lande. Nogle tror, at lemmer fra en albino bringer rigdom.

Masai-folkets største skat er kvæget

Masai-folket lever i den sydlige del af Kenya og i den nordlige del af Tanzania. Masaierne bor typisk i cirkelformede indhegninger (en "kraal"), der er lavet af tornede grene og krat, for at beskytte deres kvæg mod rovdyr.

Kvinderne har kun få rettigheder

Mens mændene står for at bygge og vedligeholde indhegningerne og passe kvæget, er det kvindernes opgave at bygge husene, der består af mudder, grene, græs og kvægets efterladenskaber. Det er også kvinderne, der skal hente vand, samle brænde til bålet, malke kvæget, lave mad og tage sig af børnene.

En mand kan have flere koner, som bor i hver sit hus sammen med de børn, hun har fået. Masaikvinden er stort set uden rettigheder. Hun må ikke eje andet end de småpenge, hun kan tjene ved at samle grene og kviste, der kan sælges som pindebrænde. Hun er også ilde stedt, hvis hendes mand dør – medmindre han har en mandlig slægtning, der kan overtage boet med kvæg, kvinder og børn.

Stammens ældste mænd er den øverste myndighed hos masaierne.

Masaikulturen er under pres

Masaiernes husdyr – især kvæg, geder og får – er deres helt primære indtægtsgrundlag, og det spiller også en vigtig rolle for den sociale status i masaisamfundet.

Efter Tanzanias selvstændighed har masaierne oplevet et stigende pres mod deres traditionelle levevis. Først blev de – som så mange andre tanzaniere – tvunget til at dyrke landbrug i kollektiver.

Siden er de blevet forhindret i at bevæge sig over store afstande med deres kvægflokke, hvilket de traditionelt har gjort for at finde friske græsletter. Desuden er store dele af den vilde

natur, hvor masaierne før har færdes frit som halv-nomader, efterhånden blevet indlemmet i systemet af beskyttede nationalparker.

Ud over at spille en væsentlig økonomisk og social rolle, så er kvæget også en vigtig del af masaiernes kultur. For eksempel drikker masaierne frisk kvægblod som proteintilskud. Men blodet indgår også ved særlige lejligheder som f.eks. omskæringsritualer, ligesom det også bruges som medicin.

Slut med at jage løver

Også andre dele af masaiernes kultur er kommet under pres.

Masaierne er kendt for at være dygtige krigere, og løvejagt er en vigtig del af krigernes uddannelse og overgangsritual. At kæmpe mod en løve, kun bevæbnet med et spyd, er en måde at udvise mod på. Samtidig skal en masaikriger kunne beskytte kvæget mod løveangreb.

Nu har den dalende løvebestand, der blandt

andet skyldes flere rabies-epidemier, dog udløst et generelt forbud mod at jage løver i både Tanzania og Kenya. Det er kun lovligt at dræbe en løve, hvis det sker i selvforsvar, eller hvis man har en særlig tilladelse, som dog mest udstedes til turister.

Disse indskrænkninger af masai-kulturen fører somme tider til stridigheder mellem masai-stammer og anden lokalbefolkning, når masaierne ikke overholder lovgivningen. Det betyder også, at masaierne nu må finde andre måder at tjene til livets ophold på.

Derfor kan man se masaikrigere arbejde som eksempelvis sikkerhedsvagter i de større byer. De kan også tjene penge på turisterne ved at sælge håndlavede souvenirs og ved at optræde med sang og dans – og med det særprægede masaihop, hvor mændene viser deres krigerstyrke ved at konkurrere om, hvem der kan hoppe højest med samlede ben og et skarpslebent spyd i hånden.

Masaierne bor i "kraals"
– en samling af små huse, der er omkranset af et tykt hegn af grene med torne på, så rovdyr ikke kan angribe kvæget om natten.

Tanzanias natur: Kløften og sletterne

Tanzanias natur og geografi er noget af det mest varierede, unikke og enestående i verden.

I den nordøstlige del af Tanzania ligger det ikoniske bjerg Kilimanjaro, som er Afrikas højeste punkt, og det enorme kløftsystem The Great Rift Valley.

Mod vest ligger Viktoriasøen, som er den største indsø i Afrika. Og i den sydlige del er Tanganyikasøen, som regnes for at være den næstdybeste i verden, kun overgået af Bajkalsøen i Sibirien.

Dyrelivet er fantastisk

Mod øst har Tanzania kystlinje ud til Det Indiske Ocean, hvor øen Zanzibar ligger ud for storbyen Dar es Salaam.

Centralt i Tanzania ligger et stort plateau med tørre, hede savanner og med frodige, vidtstrakte sletter.

Tanzania har hele 16 større og mindre nationalparker, hvoraf Serengeti i nord er den mest besøgte. Hvert år vandrer mere end 1,5 millioner gnuer og 200.000 zebraer i samlet flok 2.000 kilometer for at finde vand og frisk græs.

Ud over nationalparkerne har Tanzania også en række særligt beskyttede naturområder. Et af dem er det berømte Ngorongoro-krater, som ligger 200 kilometer vest for Kilimanjaro.

Krateret er en såkaldt "caldera": Det er en kraterlignende formation, der opstår, når en vulkan synker sammen efter et udbrud. Krateret har et areal på 260 kvadratkilometer og er

hjemsted for mere end 25.000 større pattedyr; heriblandt løver, næsehorn, elefanter, flamingoer og Tanzanias nationalfugl, den grå krontrane.

Krybskytteri er en stor trussel

Krybskytteri på især elefanter og næsehorn er et stadigt stigende problem i både Tanzania og i andre afrikanske lande.

Det er den stigende velstand i lande som Kina og Vietnam, der har fået efterspørgslen på elfenben og horn fra næsehorn til at stige.

Angiveligt koster et gram af hornet fra et næsehorn nu mere end et gram guld. Hornene pulveriseres og bruges i naturmedicin til for eksempel at kurere kræft.

Forskerne frygter, at vilde næsehorn kan

Året rundt vandrer zebraer og antiloper frem og tilbage mellem de to nabolande Kenya og Tanzania sammen med en flok på omkring halvanden million gnuer!

blive udryddet helt i løbet af de næste to årtier, hvis den drastiske udvikling fortsætter.

I et forsøg på at forhindre krybskytter i at dræbe de truede næsehorn for at få fingrene i deres horn, er et land som Sydafrika begyndt at skære hornene af alle dyrene i landets reserver.

Ifølge WWF Verdensnaturfonden er også 2/3 af elefantbestanden i Tanzania forsvundet i løbet af få år. I vildtreservatet Selous i det sydlige Tanzania er elefantbestanden f.eks. reduceret med 67 %.

Barsk krig mod krybskytterne

Krybskytterne er ofte organiserede bander, som i nogle tilfælde benytter sig af helikoptere og automatvåben og ikke skyr nogen midler. Nogle steder ligger de lokale myndigheder i decideret krig med krybskytterne.

I 2013 satte Tanzanias regering ind over for krybskytteriet med den såkaldte Operation Terminate. Hundredvis af formodede krybskytter blev anholdt på rekordtid og tonsvis af elfenben blev beslaglagt. Men undervejs blev også 13 civile dræbt, og hele operationen endte i en skandale, hvor flere ministre blev fyret.

Der er dog også jævnligt rapporter om, at politikere, embedsmænd og politifolk er involveret og tjener penge på det lukrative krybskytteri.

Både elefanter og næsehorn nedlægges i stort antal af krybskytter på grund af de svimlende priser på deres horn. Lokale myndigheder ligger ofte i decideret krig mod krybskytterne.

Tanzania er en lækkerbisen for ornitologer. Her er det Tanzanias nationalfugl: Den grå krontrane.

Årets projekt:

U-landskalenderen hjælper skolebørn i Dar es Salaam

I år går overskuddet fra salget af lågekalendarer til SOS Børnebyernes arbejde i Dar es Salaam-forstaden Chanika, hvor skolesystemet er skrøbeligt på grund af den store befolkningstilvækst. Her fortæller SOS Børnebyerne om projektet.

SOS Børnebyerne vil bruge overskuddet fra U-landskalenderen til at give børn i Dar es Salaam bedre skolegang ved at nedbringe elevtallet i klasserne og efteruddanne lærerne.

Hvert år stiger indbyggertallet i storbyen med en kvart million mennesker. Halvdelen af tilflytterne er børn. For mange af dem betyder det en barndom midt mellem trafikpropper, bjerge af skrald, slum, fattigdom og utryghed.

Befolkningstilvæksten belaster også skolesystemet. Den forringer kvaliteten af undervisningen og børnenes muligheder for at færdiggøre deres skolegang. De bliver de store tabere.

En anden slags slum

De fleste tilflyttere bosætter sig i Dar es Salaams udkant; i fattige forstæder som Chanika. Disse enorme forstæder er mest slum, men af en anden slags end traditionel storbyslum. Det er tidligere landområder, som tilflytterne bebygger mere eller mindre planløst med alle mulige typer småhuse, så befolkningstætheden bliver større og større. Til sidst er det bare en del af storbyen. De kan godt ligne gigantiske landsbyområder. Adgang til f.eks. rent drikkevand, el og velfungerende veje er gerne ret sporadisk.

200 elever i ét lokale

Indbyggertallet i Chanika stiger med syv procent om året, og det er en stor udfordring

for skolerne i området. I Tanzania sikrer loven, at alle børn har ret til skolegang – men i Chanika vokser elevtallet i så højt et tempo, at faciliteterne slet ikke kan følge med.

Der er hverken kommet flere skoler, klasseværelser, borde, stole, toiletter eller lærere.

I nogle klasser er der mere end 200 elever i ét lokale.

Fordi der ikke er borde og stole nok, må over halvdelen sidde på gulvet. Og på grund af det høje elevtal og de dårligt uddannede lærere kører undervisningsformen ofte blot efter devisen ”gentag efter mig”.

SOS Børnebyerne vil give børn i Chanika en bedre skolegang ved blandt andet at indføre skifteholdsundervisning, så nogle børn undervises om formiddagen og andre først om eftermiddagen.

Lærerne skal desuden efteruddannes, så de bedre kan håndtere store klasser, så børnene lærer mere, og så de kan bringe mere leg og kreativitet ind i undervisningen.

På skolebænken fra start til slut

I Chanika gør kun halvdelen af eleverne deres skolegang færdig. Der kan være mange årsager til, at et barn må droppe ud af skolen, men ofte spiller fattigdom en rolle.

Nogle børn må tage sig af deres mindre søskende, mens forældrene leder efter arbejde. Andre børn bliver taget helt ud af skolen for selv at arbejde, fordi familien har brug for flere penge her og nu.

Men manglende skolegang giver børnene betydelig dårligere fremtidsmuligheder og er med til at fastholde dem i fattigdom.

Når først et barn har forladt skolebænken,

finder det desværre kun meget sjældent tilbage igen. Derfor gælder det både om at holde børnene på skolebænken og om at samle de børn op igen, der er faldet ud.

Derfor arbejder SOS Børnebyerne sammen med lokale partnere om at organisere særlige læringsforløb, hvor ”frafaldne” børn hurtigt kan indhente det forsømte og komme tilbage på skolebænken.

Inden første skoledag

Der er kun meget få børnehaver og pasningstilbud i Chanika, og mange familier har ikke råd til at betale for pasning.

Ofte må forældre derfor efterlade deres små børn alene hjemme i mange timer, mens de selv forsøger at tjene penge til familien på det lokale marked.

Projektet i Chanika vil oprette flere pasningsmuligheder for småbørn, og børnehavepædagogerne skal lære, hvordan de skaber et stimulerende og trygt miljø, hvor børn gennem leg og læring kan blive klar til at fungere godt på første skoledag.

Bedre og stolte lærere

Hverken timerne eller frikvartererne i Chanika byder på leg, kreativitet og stimulering.

SOS Børnebyerne vil forbedre forholdene ved at bygge legepladser på skolernes område og ved at støtte efteruddannelse, der træner lærere i at gøre undervisningen mere involverende. Sammen med lokale kræfter skal der oprettes lærergrupper, hvor de kan dele erfaringer og afholde workshops med læring i leg som omdrejningspunkt. Lærerne skal have inspiration og blive stolte af deres rolle i klasselokalet.

Foto: Lars Just.

En skole i Chanika

- Kimwani School har 2710 elever og kun 12 klasseværelser, så her er der i snit 227 elever i en klasse.
- I hele Chanika er der i snit 127 elever i en klasse.
- Kimwani School har 29 toiletter. Der er altså 93 børn om ét toilet.
- Der er kun 34 lærere på skolen.
- Der er i gennemsnit 9 elever om ét bord, hvor der normalt kan sidde 3.
- Kun hver fjerde elev fortsætter i skole efter 7. klasse.

Så mange hjælper vi

- Projektet omfatter syv skoler i Chanika, 148 lærere og omkring 10.000 elever.
- SOS Børnebyernes projekt kan desuden hjælpe 1.000 børn, der er faldet ud af skolesystemet med at komme tilbage på skolebænken.
- 500 børn under 6 år kan komme i børnehave i stedet for at være alene hjemme.
- Projektet skal desuden forbedre børns deltagelse i beslutningsprocesser, der angår deres eget liv.

Foto: Lars Just.

SOS Børnebyerne i Tanzania

SOS Børnebyerne skaber trygge rammer for forældreløse og udsatte børn. Organisationens projekter i Tanzania giver børn et kærligt hjem i SOS-børnebyer, støtter udsatte familier gennem familieprogrammer og styrker børns rettigheder og muligheder. Her fortæller de selv om deres arbejde i landet.

Over halvdelen af Tanzanias befolkning er under 18 år. 3,1 millioner af disse børn er forældreløse, og mange af dem har ikke noget hjem. SOS Børnebyerne hjælper børn, der lever i udsatte områder og ikke har adgang til kvalitetsuddannelse, tilstrækkelig mad og sundhedsfaciliteter.

Børnebyen og SOS-familien

I 1991 åbnede den første SOS-børneby i Tanzania. Nu har landet fire SOS-børnebyer, der giver forældreløse og udsatte børn et trygt hjem.

I børnebyerne får børnene en SOS-mor, og sammen med deres SOS-søskende bor de i deres eget familiehuse. Børnene får mad, lægehjælp og vaccinationer, og de lærer om god hygiejne. Forældreomsorg og en kærlig familie er grundlaget i børnenes opvækst, og SOS-familierne bliver et netværk, som børnene kan støtte sig til gennem hele livet.

Flere af børnene kommer til SOS-børnebyen med traumatiske oplevelser og kan have svært ved at knytte sig til andre mennesker. Derfor får SOS-mødrene en særlig uddannelse i børnepsykologi, udvikling og opdragelse, så de kan hjælpe børnene bedst muligt videre.

Op mod hver tredje tanzanier kan ikke læse og skrive. I børnebyerne sikres alle børnene skolegang med ordentlige faciliteter og kompetente lærere. En god uddannelse er med til at sikre børnenes vej ud af fattigdom og er samtidig med til styrke udviklingen i landet.

Tilknyttet børnebyerne har SOS Børnebyerne i Tanzania desuden også ungdomshuse,

lægeklinikker, skoler, børnehaver og familieprogrammer, som familier og børn fra lokalsamfundet også kan benytte.

Hjælp til at blive i egen familie

Som udgangspunkt har børn det bedst i deres egen biologiske familie, hvis forældrene kan tage sig af dem. Derfor arbejder SOS Børnebyerne også for at forebygge, at børn mister deres forældre. Det sker ved at hjælpe udsatte familier til selv at passe på deres børn.

De får hjælp til at lægge en individuel plan, der styrker dem økonomisk og socialt, så de kan klare sig selv og forsørge deres børn.

De får undervisning i bl.a. ernæring, hygiejne og sundhed, og de tilbydes kompetenceudvikling, uddannelse og deltagelse i spare- og lånegrupper.

Raheme fik landbrug og skolebørn

Da Rahemes mand døde, blev hun alene med sine fire drenge. Hun havde svært ved at forsørge sine børn, og for at skaffe penge måtte børnene sælge grøntsager på gaden i stedet for at gå i skole.

Raheme kom med i SOS Børnebyernes familieprogram og blev medlem af en spare-låne-gruppe.

Hun har nu købt et stykke jord, så hun kan starte et lille landbrug. Hendes to yngste drenge behøver ikke længere arbejde på gaden, men går nu i den lokale skole.

Familieprogrammerne er typisk knyttet til

Jeg er så glad for min cykel - en dreng cykler gennem SOS-børnebyen i Dar es Salaam i Tanzania. Foto: Jens Honoré.

et SOS-socialcenter, og aktiviteterne tilrettelægges i samarbejde med familierne selv, lokale organisationer og myndigheder.

Børn har også rettigheder

Alle børn har ret til et værdigt liv med beskyttelse og medbestemmelse. SOS Børnebyerne sørger for, at forældre, beslutningstagere og myndigheder lever op til deres ansvar om at beskytte børns rettigheder. Samtidig arbejder organisationen for at fremme lovgivning og praksis, der har positiv indflydelse på forældre-løse og udsatte børns vilkår.

SOS Børnebyerne oplyser forældre, lærere, og religiøse ledere om børns beskyttelse og klæder dem på til at tale om for eksempel ligestilling og kønsbaseret vold.

Flere steder i Tanzania har SOS Børnebyerne også nedsat børnerettighedsgrupper, hvor børnene lærer om demokrati, rettigheder og medbestemmelse, så de kan tale deres egen sag både i skolen og lokalsamfundet.

Nogle steder har skolebørnene fået en boks hængt op på skolen, hvor de med små skilte kan give deres holdning til et bestemt emne til kende. Skiltene symboliserer enten en glad eller en trist følelse, og det er en enkel måde for børnene at udtrykke sig på og få indflydelse.

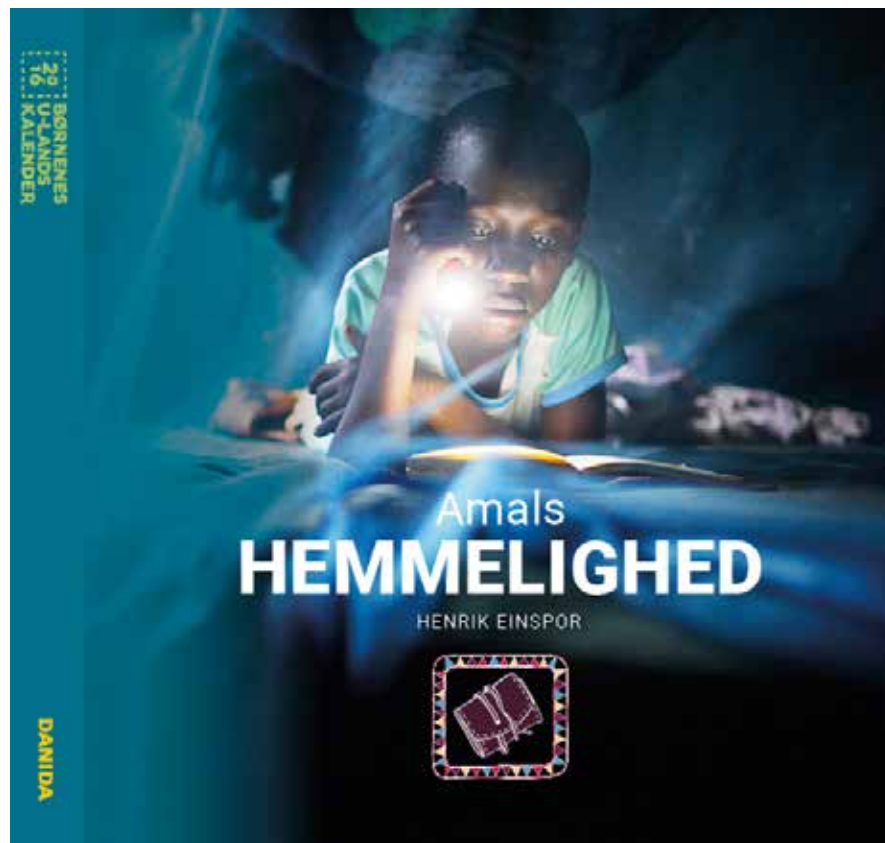
SOS-projekterne giver dem en bedre chance for at finde et arbejde: En gruppe kvinder fra SOS Børnebyernes familieprogram lærer at sy. Foto: Jens Honoré.

Kvinden her fodrer sine høns, som hun har fået som del af SOS Børnebyernes familieprogram. Hun startede med 10 høns og har i dag 21. Nogle høns giver hun endda videre til nye kvinder i programmet. Foto: Jens Honoré.

Uden for familiehuse leger en flok børn på græsset – her i SOS-børnebyen i Arusha i Tanzania. Foto: Hilary Atkins

Sådan bruger du materialet

Lyn-overblik over materialet

I denne sektion kan du se, hvad materialet rummer, og hvordan du bruger det. Hav en computer og en elevbog klar, så får du godt overblik.

Undervisningsmaterialets 6 dele:

- 1 Elevbogen:** "Amals hemmelighed".
- 2 Lærervejledningen.**
- 3 Lærer-universet** på hjemmesiden rummer filmbank, opgavebank, billedbank (til f.eks. Smartboard) m.v.
- 4 Børne-universet** på hjemmesiden: "Opdag Tanzania" har film, fakta og billedserier. Her er også elevbogens historie og fabler som skærm-bøger med tekst og oplæsning. Der er sider med DR's film og "Karibu Dar", hvor I kommer tæt på tanzaniske børn.
- 5 Elev-universet** på hjemmesiden under "Skole" med komplet fotohistorie-værktøj. Det er tematisk opbygget, styret af opgaveforløbene og rummer film, fakta, opdages-panoramaer og billeder.
- 6 App til iPad:** Er magen til elev-universet, men udført, så I kan arbejde på iPad i stedet. Hent app'en i elev-universet under "Skole" - eller i AppStore under "Børnenes U-landskalender 2016". Den findes ikke til Android-tablets.

BØGERNE

■ ELEVBOGEN

Alle elementer i elevbogen kan bruges i elevernes arbejde med opgaver. Historien "Amals hemmelighed" er skrevet af Henrik Einspor, der har forfattet mange populære børne- og ungdomsbøger.

Bogen er rigt illustreret med fotos og tegninger. Den rummer også tre fabler med lavt lix til svage læsere. Desuden er der faktabokse med ordforklaringer, billedtekster og fakta-opslag om Tanzania.

Resumé: Amal og hans lillesøster er lige flyttet til kæmpebyen Dar es Salaam med deres mor. Før boede de i en lille landsby, hvor de kunne se Kilimanjaro lige fra husets vindue. Her er alt anderledes. Amal kender ikke et øje, og hele familien savner deres bjerg. Men så får Amal en idé: Hvis de ikke kan komme til bjerget, så må bjerget komme til dem i stedet. En historie om at være ny, om venskab, bedrag - og om mere end én hemmelighed.

■ LÆRERVEJLEDNINGEN

I den forreste del i denne lærervejledning finder du faktasektionen "Værd at vide om Tanzania". Her får du en god introduktion med mange fakta, så du kan fortælle i klassen. Også om årets hjælpeprojekt i Chanika og om SOS Børnebyerne.

Her i denne del, bagest, finder du vejledning og forslag til forløb. Alle opgaverne findes som pdf-ark med detaljeret vejledning og tips

i hjemmesidens lærer-univers. Hjemmesiden har tre sektioner: En sektion til lærere med materialer. En lukket sektion til elever (der kræver UNI-Login) med et værktøj til at researche og producere fotohistorier. Samt en åben sektion rettet til alle børn, som dog også kan bruges i undervisningen.

HJEMMESIDEN: 2016.U-LANDSKALENDER.DK

Lige til at printe ud: I Opgavebanken finder du alle opgaverne som opgaveark med detaljeret beskrivelse af aktiviteten - og med overblik over målpår, forslag til læringsmål og tegn på læring.

■ FORSIDE OG MENU

Du møder først den fælles forside med smagsprøver, der leder ind til forskellige dele af hjemmesiden.

Overalt kan du navigere præcist rundt med den menubar, du finder i toppen af de fleste sider.

Vi har kun udeladt topmenuen på lige de sider, hvor eleverne skal have ro til at fokusere på at arbejde med en fotohistorie.

■ LÆRER-UNIVERSET: - alle materialer ligger klar

I øverste venstre hjørne er der et lille link til lærere, der leder ind i lærer-universet. Herinde finder du alle materialer til lærere.

Opgavebanken:

Her ligger alle opgavearkene til undervisningsforløbene som

PDF-ark, du kan printe ud. Her er blandt meget andet også forslag til bevægelse, aktiviteter og samtaler. Der er også en kommentar-funktion, så du kan give dine egne erfaringer med hver enkelt opgave videre til andre lærere, hvis du vil.

Filmbanken:

Her ligger alle de film om Tanzania, du kan bruge i undervisningen - klar til afspilning. Både filmene fra DR, som vil blive vist på Ramasjang og Ultra i efteråret og de film fra Danida og SOS Børnebyerne, der er lavet specielt til dette materiale.

Der er oversigt over filmene på lærervejledningens side 2.

Billedbanken:

Rummer en række flotte tematiske billedserier, som er klar til brug på

Billedbanken rummer tematiske grupper af fotos, du kan bruge til Smartboard eller andre formål.

Så nemt finder du hjemmesiden og opgaverne efter 2016

Alt indholdet bliver liggende på internettet, så du i årene frem kan bruge både hjemmesidens elevaktiviteter, læreruniverset med film og opgaver osv. samt iPad-appen. Du finder det her:

2016.u-landskalender.dk

Smartboardet, når du fortæller til eleverne, eller til download, hvis I vil lave ting, I selv finder på. Her er bl.a. billeder fra lærervejledningen, elevbogen og elev-universet.

Bøger som PDF:

Både elevbog og lærervejledning kan her læses eller downloades.

Andre lærer-værktøjer:

Du finder også faktasider med links til mere viden og med detaljeret info om Børnenes U-landskalender og om årets hjælpe-projekt.

■ BØRNE-UNIVERSET

Disse sider er målrettet alle børn, der vil vide noget om Tanzania – men de er lavet, så alt handler om netop de emner, eleverne skal arbejde med i undervisningen.

"Opdag Tanzania" er en dyb webside, man scroller nedad, og hvor børnene lærer om landet på en sjov måde ved at quizze, læse sjove fakta, se billedserier, se film m.v. Her ligger også elevbogen og fablerne som skærm-bøger med oplæsning.

"Opdag Tanzania"

Her får børnene et bredt indtryk af Tanzania og af børneliv i fattige familier i både storbyen og på landet – formidlet gennem quizzer, infografikker, fotoserier, små faktabøger og film. Du kan bruge siden som introduktion til dit forløb. Eleverne kan også selv undersøge siden, og bagefter kan I drøfte, hvad der var spændende, og hvad de undrer sig over.

Her ligger også elevbogens fortælling "Amals hemmelighed" og de tre læselet-fabler som skærm-bøger med oplæsning, hvor svage læsere kan læse/lytte-træne.

"Karibu Dar"

En ny side, hvor SOS Børnebyerne med interaktive videoer og børnenes egne billeder bringer eleverne tæt på fire tanzaniske børn, der bor forskellige steder i Dar es Salaam. Den bruges også i det tværfaglige forløb til Dansk og Natur/teknologi.

"Ultra"

Her kan børnene se DR's udsendelser fra Tanzania. Her er både udsendelser til UltraNyt og film, hvor Sebastian Klein drager på opdagelse i landet. Filmene ligger også i lærernes filmbank. Læs mere i filmoversigten på side 2.

"Ramasjang"

Her kan børnene finde de film, hvor DR's rejsebamse Sofus tager på besøg hos tanzaniske børn og deres familier. Filmene ligger også i lærernes filmbank. Læs mere på filmoversigten på side 2.

■ ELEV-UNIVERSET "SKOLE"

Her skal eleverne selv skabe flotte fotohistorier.

Det er nemt at arbejde med, selv for små elever. Elev-universet rummer nemlig et helt komplet værktøj, hvor eleven både researcher og bygger sin fotohistorie direkte på hjemmesiden. I har ikke brug for nogen andre programmer.

I kan frit vælge at bruge PC eller Mac - eller I kan downloade den gratis iPad-app, så I kan arbejde på iPads i stedet. Der er dog ikke en app til Android-tablets.

Elevernes arbejde er fagligt styret og inddrager en række faglige mål for Dansk og Natur/teknologi.

De sendes først på en research blandt små billedserier og korte faglige tekster, der er struktureret for dem – ud fra det fagtema og de opgave-emner, du vælger.

Så skal de besvare opgaven ved at vælge billeder, skrive små tekster til og eventuelt også pynte med små lyd-kulisser fra Tanzania.

Eleverne skal logge sig ind med deres UNI-Login. Så bliver alt deres arbejde med fotohistorierne løbende gemt helt automatisk – og de kan endda skifte til en anden maskine midt i arbejdet og fortsætte, hvor de slap. Bagefter kan andre i klassen se deres fotohistorie, de kan præsentere den på Smartboard eller dele den med familien.

Se vejledningen på de næste sider: Sådan fungerer værktøjet til fotohistorier og sådan bruger du fotohistorierne i din undervisning.

Masser af kreativitet og bevægelse

Der er gode muligheder for at lave et sjovt og varieret forløb med høj faglighed.

De fleste af de fagfaglige opgaver rummer også praktiske og kreative elementer – eller elevproduktion med IT.

Men derudover finder du i opgavebanken en række aktiviteter med bevægelse, musik, maling og andre kreative aktiviteter, der alle er koblet til de faglige tematikker. God fornøjelse!

Læs med varieret lix og flere genrer

Materialet lægger op til læsning på flere niveauer og i flere genrer.

- **Elevbogens lange fortælling**, "Amals hemmelighed", kan læses af gode læsere eller læses højt.
- **De tre små dyrefabler** er kort letlæsning med lavt lix.
- **Faglitterære tekster** findes i små bidder overalt på hjemmesiden, men også i elevbogens mange faktabokse og billedtekster.
- **Skærm-bøger med oplæsning**: De mindre læsestærke elever kan læse/lytte-træne elevbogens lange fortælling "Amals hemmelighed" med vores skærm-bog. Her ser eleven teksten, der er opdelt, så den præcis følger siderne i den trykte bog. Men på hver side kan eleven også få teksten læst højt. Du finder også de tre små læselet-fabler som skærm-bøger med tekst og lyd. Begge dele ligger på hjemmesidens "Opdag Tanzania".
- **Lydbøger**: Man kan høre fortællingen og de tre fabler som rene lydbøger. De ligger også på hjemmesiden. Det er Sebastian Klein, der læser alle bøgerne højt.
- **Læsestøtte på hjemmesiden**: I elev-universets værktøj til at lave fotohistorier er der mange små faktatekster og instruktioner. Dem kan svage læsere få læst højt ved at trykke på et ikon. Så de behøver ikke at kunne læse for at arbejde med fotohistorierne.
- **Børne-/voksen-skrift**: I deres egne fotohistorier skal børnene selv skrive små tekster. Men når du er logget ind som lærer, kan du tilføje samme tekst med voksenskrift ved hvert af elevens billeder, hvis du vil.

Mal selv flotte tingatinga-malerier

Tingatinga er en berømt maletradition fra Dar es Salaam med flotte farver, dyr og mønstre. Nu kan eleverne selv prøve kræfter med tingatinga: I opgavebanken ligger en instruktion og skabeloner at male efter, som er tegnet af tingatinga-maleren Rubuni. Der er også to film, hvor han selv viser, hvordan han gør og fortæller om traditionen. Materialet er lavet af SOS Børnebyerne til U-landskalenderen.

Syng afro med Mzungu Kichaa

Årets sang er af Mzungu Kichaa. Han hedder egentlig Espen Sørensen og er født i Danmark, men voksede op i Tanzania, hvor han er kendt popmusiker og X-factor dommer. Sangen har blødt swingende, østafrikanske rytmer. I filmbanken ligger musikvideo og lydfiler, så I selv kan synge med. Tekst og instruktion i opgavebanken.

Dans afro med Mille Gori

Mille Gori er kendt fra Ramasjang, men er også ambassadør for SOS Børnebyerne. De har fået Mille Gori med på at lave tre sjove dansevideoer til årets undervisningsmateriale. Sammen med tanzaniske børn instruerer hun trin for trin dine elever i, hvordan man får kroppen til at swinge i enkle danse med inspiration fra Tanzania. I filmbanken ligger videoerne, og der er instruktion i opgavebanken.

Leg, mad, legetøj og smykker

Der er også en række andre sjove aktiviteter til fagforløbene, som alle ligger beskrevet med instruktioner i opgavebanken. Eleverne kan få rørt sig med tanzaniske lege og spil, lave læseteater, lave enkle tanzaniske madretter, lave flotte masaismykker med materialer fra køkkenskabet – eller lave traditionelle hånddukker fra Zanzibar.

Sådan bruger du de faglige fotohistorier i undervisningen

Eleverne skal gå på struktureret opdagelse i tematiske panoramabilleder, de skal finde fakta og fotos - og så skal de løse opgaver ved at tage noter og lave deres egne faglige fotohistorier.

Du inddrager en række faglige mål i Dansk og Natur/teknologi - og arbejdet er nemt og kræver ingen særlige programmer. Alt gemmes også automatisk med elevens UNI-Login.

Når du har trykket på "Skole", er du indenfor i Elev-universet. Her skal du først vælge, om du vil arbejde i web-versionen eller vil downloade det som iPad-app.

Elev-universet er et komplet og nemt værktøj, hvor eleverne laver deres egne, flotte produktioner.

Inde i værktøjet har de alt, hvad de skal bruge - både til at researche og til at lave færdige fotohistorier, hvor de udvælger billeder, skriver tekster til og eventuelt tilsætter lyd.

I behøver altså ikke at have nogen andre, særlige programmer på computerne eller iPads'ene for

at få det til at virke. Maskinerne skal bare have adgang til internet.

Giver viden og kompetencer

Hele ideen er, at eleverne sendes på en styret researchrejse med det klare mål, at de bagefter selv skal formidle deres viden ved at lave en fotohistorie.

Undervejs får de baggrundsviden, de stiller spørgsmål, og de undersøger forholdene i

UNI-LOGIN GØR DET EKSTRA NEMT OG SIKKERT

Eleverne skal logge sig ind med deres UNI-Login for at arbejde på fotohistorierne. Det giver jer en række praktiske fordele:

- **Alt gemmes automatisk:** Når eleverne er logget ind, bliver alt arbejdet løbende gemt - uanset om deres fotohistorier er færdige eller ej. Hvis klokken ringer, eller maskinen går ned, kan de altid fortsætte, hvor de slap - blot ved at logge ind igen.
- **Eleverne kan frit skifte maskine:** Elevernes arbejde bliver gemt på U-landskalenderens server og ikke på den maskine, de sidder med. Derfor kan de altid fortsætte arbejdet på en anden maskine - også på computeren derhjemme. De kan endda skifte mellem at arbejde på computer og på iPad, uden at noget går tabt.
- **I får vist et samlet overblik** over alle fotohistorier fra netop jeres skole. De ligger inde under hvert af de tre temaer og er ordnet klassevis. Derfor er det nemt for eleverne at finde og arbejde videre på deres historier. Og derfor er det også nemt for dig at finde en fotohistorie og vise den til klassen på Smartboard eller projektor.
- **Nemmere gruppearbejde:** Elevernes arbejde gemmes klassevis - ikke kun under en enkelt elevs UNI-Login. Derfor kan de nemt arbejde sammen om en fotohistorie gruppevis. Alle i gruppen kan nemlig fortsætte arbejdet, selv om en elev er syg.
- **Eleven kan sende et link** til hver enkelt af sine fotohistorier pr. mail til f.eks. sin portefølje eller sine forældre. Så kan de se denne ene fotohistorie - uden UNI-Login.

Tanzania. Hver fotohistorie har et bestemt emne og er struktureret fagligt for eleverne med guidende spørgsmål.

Det understøtter elevens disponering, faglige formidling og kommunikative kompetencer.

Du kan vælge mellem 3 faglige temaer og 11 opgave-emner. De er både niveau-differentierede og er skræddersyet til specifikke fag.

Fungerer ens på web og iPad

Alt arbejdet med fotohistorier fungerer ens uanset, om I bruger computere eller iPads.

Hvis I bruger PC, Mac eller Smartboard, arbejder I bare direkte inde i elev-universet på U-lands-kalenderens hjemmeside.

Hvis I bruger iPads, skal I først lige downloade den gratis iPad-app. Inde i app'en fungerer alt præcis som i elev-universet på hjemmesiden.

Undervejs kan eleverne endda frit skifte mellem at bruge iPad, PC eller Mac – og mellem at arbejde på skolens maskiner eller derhjemme. De logger bare ind med deres UNI-Login, så ligger alt klar til dem igen, præcis hvor de slap. Derfor kan deres arbejde heller ikke blive væk. Læs mere om UNI-Login i rammen her på siden.

Sådan begynder I

Ved at trykke på menupunktet "Skole" kommer du ind i det lukkede elev-univers. Bruger du computer, logger du nu bare ind med UNI-Login og går i gang med fotohistorie-værktøjet inde på hjemmesiden. Bruger du iPad, kan

Et panorama-billede er bredere, end det du lige ser på skærmen – så for at finde alle hotspots, må du "skyde det" frem og tilbage. Hotspots er markeret med et +.

du lige her hente app'en og arbejde videre i den i stedet.

Nu åbner der sig tre tematiske "veje" for eleverne. Hvert af de tre temaer er et fokuseret og struktureret opgaveforløb, der ender med, at de laver en lille fotohistorie om et bestemt emne. Læs mere om temaerne og opgaverne i næste kapitel.

Oplæsning for de yngste

I hvert tema bliver eleverne først præsenteret for en lille film og får

så 2-3 panorama-billeder, de kan gå på opdagelse i for at søge viden og fotos. Panorama-billederne rummer en række klikbare hotspots. Når eleven klikker på et hotspot, åbner der sig et vindue med nogle få fotos, en lille faktatekst samt en notesblok.

Eleverne kan få teksterne læst op. Det samme gælder de fleste andre faktatekster og instruktioner i Elev-universet.

Hvert hotspot viser dem en enkelt vinkel på deres emne –

f.eks. krydderier på markedet, ådselædere eller slum i storbyen.

Eleverne kan tage noter på skærmen undervejs, og alle de fotos, de ser, indsamles automatisk og gemmes i deres eget billedbibliotek.

Til sidst bygger eleverne en fotohistorie, der svarer på den opgave, de har fået stillet.

De kan godt lave flere fotohistorier til hver opgave. Og skolens klasser kan se hinandens færdige fotohistorier.

Lav en fotohistorie – trin for trin

For at komme godt i gang, kan du starte med at lave en fotohistorie sammen med eleverne i klassen via den elektroniske tavle eller projektor. Så ser de, hvordan det hele virker.

TRIN 1: Efter eleven har valgt et af de tre teamer, kommer hun ind på en temaforside som denne. Her er en lille tekst og en kort film, der introducerer temaet for eleven.

■ TRIN 1: Vælg temaet

- **Gå ind i fotohistorie-værktøjet** i elev-universet. På hjemmesiden skal du trykke på "Skole", ellers skal du åbne iPad-app'en.
- **Log ind** med UNI-Login.
- **Vælg et af de tre temaer.** Eksemplet, vi har valgt på billedet ovenfor, er "Storbyen", men de andre to temaer fungerer på helt samme måde.
- **Se temafilm.** Nu kommer eleverne ind på temaets forside (se billedet ovenfor). Her skal de starte med at se en lille film, der introducerer dem til det tema, de nu skal arbejde med. Temafilmen varer ca. 4 min.

TRIN 2: Her kan eleverne oprette en ny fotohistorie ved at vælge et opgave-emne. De skal også skrive navn, klasse og titel ind. Fra nu af bliver alt arbejdet automatisk gemt.

■ TRIN 2: Vælg et opgave-emne

Under temaet "Storbyen" er der tre panorama-billeder at gå på opdagelse i. Nu skal eleverne vælge et opgave-emne. I nogle opgave-emner skal de kun arbejde med ét panorama-billede, i andre opgave-emner skal de arbejde med to. Her har vi valgt emnet "Opdag Dar es Salaam". I beskrivelsen af fagforløbene i lærervejledningen kan du se, hvordan opgave-emnerne kan bruges i et forløb til dit fag.

- Vælg for eksempel "Opdag Dar es Salaam".
- Giv din fotohistorie en titel, og skriv elevnavn(e) og klasse ind i felterne.

TRIN 3: Eksempel på et panorama-billede. Hotspots er markeret med et +. Bemærk pilene i siderne af billedet: De bruges til at panorere fra side til side for at finde alle hotspots.

TRIN 3: Når man klikker på et hotspot, åbnes et vindue med en lille fotoserie og en faktatekst. Ved siden af kan man selv skrive noter om, hvad der er vigtigt at huske ved lige disse fotos.

■ TRIN 3: Undersøg

Nu skal man på opdagelse i panorama-billedet. Det er fyldt med små hotspots, man kan trykke på. Hvert hotspot kalder en række fotos og en faktatekst frem. Nogle hotspots gemmer sig uden for skærbilledet, så eleven skal panorere frem og tilbage i panoramaet for at finde dem.

Hver gang eleven klikker på et hotspot, gemmes de fotos, der ligger i det, i et billedbibliotek, som netop denne elev (eller gruppe) kan bruge til fotohistorier inden for netop dette tema. Kun de billeder, de selv har fundet og set, kan de senere vælge mellem. De kan også inde i hvert hotspot skrive noter om det, de ser. De noter gemmes med billederne, så de senere kan bruges som inspiration til at lave fotohistorien.

TRIN 4: På siden "Lav foto-historie" ligger selve værktøjet til at lave en fotohistorie - med alt samlet i ét skærmbillede. Når de trykker på "Vælg billede", ser de deres eget bibliotek over de fotos, de selv fandt på deres research (se Trin 3) - med deres egne notater ved. Eleverne skal vælge et foto til hver af de syv billedpladser og skrive en tekst til hvert af dem. Trykker de på "Vælg lyd", kan de vælge en lyd fra Tanzania, der bagefter vil blive afspillet sammen med dette billede i fotohistorien.

TRIN 5: Når den færdige fotohistorie skal vises, kan eleven vælge, om hendes tekst skal kunne ses under fremvisningen, eller om hun selv vil holde et miniforedrag. Hun kan også printe teksten ud som et manuskript. Har du tilføjet voksenskrift under elevens tekst, vil den også blive vist i manuskriptet.

■ TRIN 4: Lav fotohistorien

Når eleven har fundet alle hotspots i panoramaet, skal hun klikke på "Lav foto-historie".

Hun ledes nu videre til selve fotohistorie-værktøjet, hvor hun skal udvælge syv af de billeder, hun har set på sin vej. Hver gang eleven vælger et billede, sættes det ind i hendes fotohistorie. Ved hvert billede i fotohistorien skal hun selv skrive en lille tekst, der vil blive vist i den

færdige fotohistorie. Opgaven med at vælge fotos og forfatte tekst er fagligt styret, for der er et guidende spørgsmål til hver af de billedpladser i fotohistorien, eleven skal udfylde.

Som lærer kan du også bagefter skrive voksenskrift i et felt under hvert af billederne i elevens fotohistorie. Men du skal være logget ind som lærer med dit eget UNI-Login.

■ TRIN 5: Se fotohistorien

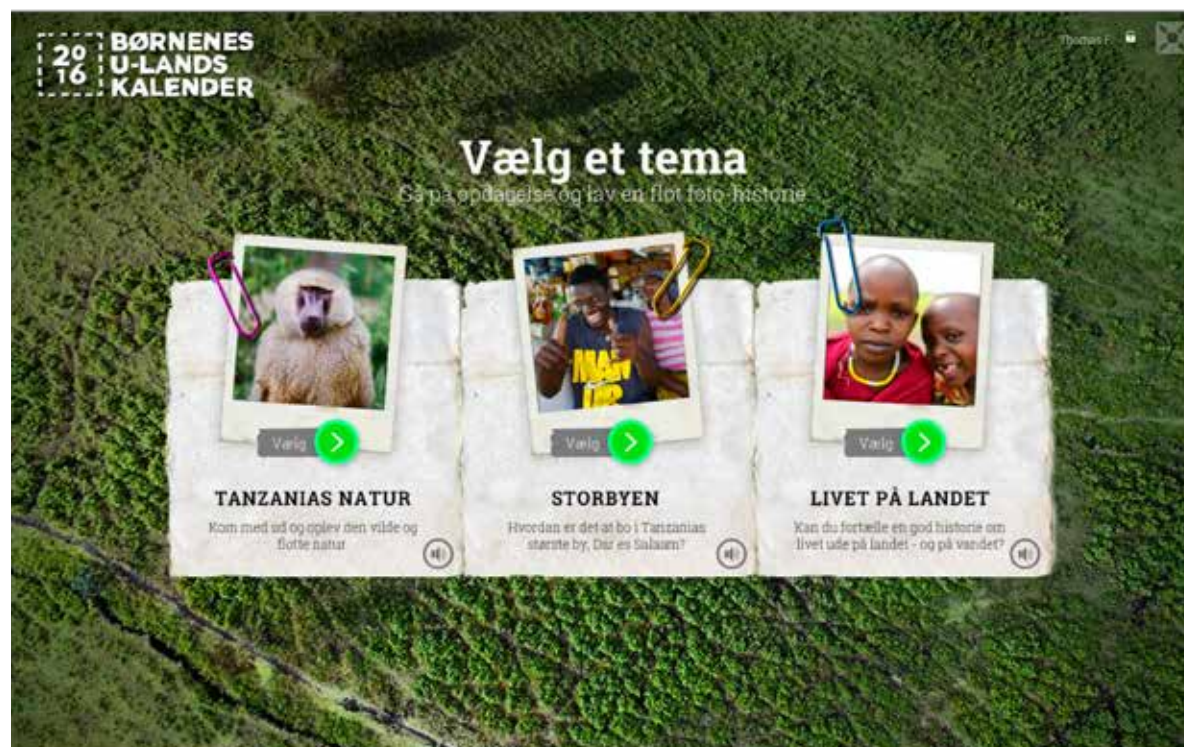
Til sidst kan eleven vælge at lægge lyd på billederne i den færdige fotohistorie, hvis hun vil. Der er et lille bibliotek af lyde fra Tanzania at vælge mellem. Derefter klikker hun på "Vis fotohistorie" og kan gennemse det færdige resultat. Nu kan eleverne se hinandens fotohistorier, præsentere dem for resten af klassen eller vise dem til et forældremøde.

Sådan præsenterer I fotohistorierne

- **Fotohistorierne fra alle klasser** på jeres skole ligger samlet. Vælg et af de tre temaer på den allerførste temavalg-side. Tryk "videre", så får I en oversigt over alle skolens fotohistorier til det tema. Vil I se fotohistorier fra de andre temaer, skal I gå ind under det rette tema.
- **Fotohistorierne kan afspilles** direkte på hjemmesiden.
- **Eleverne kan sende et link** (f.eks. til deres portefølje eller til familie), så andre kan se fotohistorien. Linket findes inde i afspilleren under Vis fotohistorie – Del link.
- **Det kræver ikke login**, når familien vil se en fotohistorie, de har fået sendt et link til.
- **Fotohistorien kan vises med elevens tekster**, eller man kan skjule teksten, så hun selv skal fremlægge sin historie. Så skifter hun selv billede, når hun har fortalt færdig.
- **Tekster og fotos kan printes** ud og bruges som et manuskript til præsentationen.

Her er årets 3 temaer til fotohistorier

- MED 9 FAGLIGE OPGAVER

TEMAERNE OG DERES FAGLIGE FOKUS

1. TANZANIAS NATUR

Med fotohistorierne i dette tema oplever I det spændende dyre- og planteliv i Tanzania. Særligt kommer I til at se dyrene fra det store Ngorongoro-krater i det nordlige Tanzania ikke så langt fra Afrikas højeste bjerg, Kilimanjaro.

Ved at arbejde med disse fotohistorier i jeres forløb får du understøttet en række af færdigheds- og vidensmålene i Natur/teknologi efter både 2. og 4. klassesetrin. Fotohistorierne handler nemlig bl.a. om dyrearter og dyrenes tilpasning til naturen. Inden opgaven sættes i gang, kan I se en lille film om Tanzanias imponerende natur.

2. STORBYEN

Med fotohistorierne i dette tema kommer eleverne med til millionbyen Dar es Salaam, der er en af de hurtigst voksende byer i Afrika.

De kan bl.a. undersøge det summende gade- og markedsliv og livet i slumområderne. Fotohistorierne understøtter flere af færdigheds- og vidensmålene i Dansk under de fire kompetenceområder Læsning, Fremstilling, Fortolkning og Kommunikation efter både 2. og 4. klassesetrin. Arbejdet styrker bl.a. elevens evne til at finde information i tekster og organisere ideer til egen skrivning samt til at arbejde med beskrivende og berettende fremstillingsformer.

3. LIVET PÅ LANDET

Fotohistorierne i dette tema sender eleverne ud på landet for at undersøge, hvordan livet leves både i de vidtstrakte landområder og ved kysten til Det Indiske Ocean. De kan bl.a. tage på et spændende besøg hos en masai-stamme.

Arbejdet med disse fotohistorier understøtter de færdigheds- og vidensmål i Natur/teknologi, der handler om, at eleven har viden om levevilkår andre steder i verden og kan sammenligne egne levevilkår med andres. I inddrager også flere færdigheds- og vidensmål i Dansk, fordi eleverne skal finde information, disponere indhold og skrive små fagtekster (se Storbyen).

Panorama-billeder og opgave-emner til fotohistorier

Her er en skematisk oversigt over opgave-emnerne til fotohistorier og hvilke panorama-billeder, eleverne skal gå på opdagelse i. Du kan også se, hvilke fag opgaverne egner sig bedst til.

Tre af opgave-emnerne passer særligt til større elever: Her skal de arbejde med to panoramaer til én opgave. Det giver dem flere billeder og fakta at arbejde med. Og det gør disponeringen af stoffet lidt mere krævende.

I alle opgave-emnerne struktureres børnenes arbejde med fotos og tekster af guidende spørgsmål. Læs mere om opgaverne i opgavebanken på nettet.

TEMA: TANZANIAS NATUR	Panoramabilleder	Beskrivelse og fag	
OPGAVE-EMNE: Tanzanias dyrearter	Dyrene	Find syv fotos af forskellige dyrearter og fortæl om dem. Eleverne vælger syv fotos og skriver tekster til.	N/T
OPGAVE-EMNE: Hvad ved du om dyrene og deres levevis?	Naturen	Find syv billeder af forskellige dyr. Hvorfor ser de mon ud, som de gør?	N/T
OPGAVE-EMNE: Tanzanias dyre- og planteliv	Dyrene + Naturen	Find syv billeder, der bedst beskriver Tanzanias natur. Fortæl hvorfor - ud fra guidende spørgsmål.	N/T
TEMA: STORBYEN			
OPGAVE-EMNE: Opdag Dar es Salaam	Dar es Salaam	Find syv gode billeder fra Dar es Salaam. Fortæl, hvorfor du har valgt dem.	DA
OPGAVE-EMNE: Fotodagbog fra Dar es Salaam	Markedet	Find syv billeder, som viser, hvad du oplevede på din rejse. Skriv berettende tekster til billederne.	DA
OPGAVE-EMNE: Dar es Salaam vokser	Slummen	Find syv billeder, der beskriver problemer med overbefolkning i Dar es Salaam, og fortæl hvorfor.	DA
TEMA: LIVET PÅ LANDET			
OPGAVE-EMNE: Livet i landsbyen	Landsbyen	Find syv billeder, der fortæller, hvordan det er at bo i en landsby. Skriv tekster til - ud fra guidende spørgsmål.	DA N/T
OPGAVE-EMNE: Forskelle og ligheder	Landsbyen + Vand	Find syv billeder, der viser noget om forskellen på at bo i Tanzania og i Danmark.	DA N/T
OPGAVE-EMNE: Masaiernes liv	Masai	Find syv billeder, der fortæller om masaiernes liv. Også her skal der arbejdes ud fra guidende spørgsmål.	DA N/T

Lidt om teknikken

- Hjemmesiden kan afvikles fra alle almindelige computere og Smartboards med internetforbindelse. Der skal være Flash-afspiller installeret, Java-script skal være aktiveret, og skærmen skal have en opløsning på 1024 x 768 pixels eller mere. Det har alle nyere skærme.
- App'en henter du på hjemmesiden under "Skole" eller i AppStore. Søg "Børnenes U-landskalender 2016".
- iPad'en skal have forbindelse til internet, mens I arbejder.
- Det er muligt for eleverne at gå ind i en fotohistorie, der er lavet af andre i klassen, og fortsætte arbejdet på den. Det er praktisk, hvis de arbejder i grupper, og en af dem er væk dagen efter. For at hindre "drille-ændringer" i andres fotohistorier, kan man i skærbilledet "Se fotohistorie" se, hvilken elev der sidst har ændret på historien.

Overblik: Målpar

- og nu får du også læringsmål

Her får du et samlet overblik over, hvilke af Forenklede Fælles Måls kompetencer og målpar, du får understøttet til dit fag – og hvilke af opgaverne, der i særlig grad understøtter dem.

Som noget nyt finder du inde i hvert af opgavearkene også forslag til, hvordan du selv kan opstille relevante læringsmål og tegn på læring for hver aktivitet til netop din klasse.

Se alle opgavearkene i Opgavebanken på hjemmesiden.

Fag og klassetrin:

Målrettet 1.-4. klasse. I år primært til Dansk og Natur/teknologi. Men også bl.a. Billedkunst og Hjemkundskab kan inddrages.

Tre fagforløb:

Bagerst finder du tre komplette forslag til undervisningsforløb. De er nemme at skalere op eller ned.

- Et forløb til Dansk, evt. med Billedkunst.
- Et forløb til Natur/teknologi.
- Et tværfagligt forløb til Dansk og Natur/teknologi.

Varighed:

Nogle lærere laver en fagperiode på 2-6 uger i et eller flere fag, andre laver 1-2 fulde emneuger.

Kan genbruges fremover:

Materialet er langtidsholdbart. Dels kan det bruges på alle tider af året. Dels kan det hele nemt genbruges

også i kommende år. Materialets hjemmeside forbliver derfor også liggende fuldt tilgængelig i flere år frem med alle materialer på.

Didaktisk metode:

Didaktisk lægger materialet op til, at eleverne selv skal undersøge, observere, danne hypoteser og formidle stof – altså en tilgang, der hænger godt sammen med Forenklede Fælles Mål.

Med eller uden IT:

Eleverne får det fulde udbytte, hvis de også bruger elev-aktiviteterne på hjemmesiden, men man kan sagtens gennemføre et fagligt godt forløb, uden at eleverne arbejder med computere.

Faglig bevægelse:

Opgaverne rummer en række muligheder for bevægelse med kobling til det faglige.

Sådan læser du skemaet

Skemaet viser, hvilke kompetencer og målpar materialet understøtter. Ud for hvert målpar kan du se, hvilke opgaver der særligt understøtter det.

Kompetence-områder	Kompetence-mål	Færdigheds- og vidensmål	Opgave
DANSK EFTER 2. KLASSE			
Læsning	Eleven kan læse enkle tekster sikkert og bruge dem i hverdagssammenhænge	Finde tekster 2: Eleven kan finde tekster ved at navigere på alderstilpassede hjemmesider / Eleven har viden om sideopbygning på hjemmesider	6
Læsning	Eleven kan læse enkle tekster sikkert og bruge dem i hverdagssammenhænge	Tekstforståelse 1: Eleven kan gengive hovedindholdet af tekster til klassetrinnet / Eleven har viden om fortællende og informerende teksters struktur	3
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til velkendte temaer gennem samtale om litteratur og andre æstetiske tekster	Fortolkning 2: Eleven kan deltage i enkel fortolkning / Eleven har viden om metoder til enkel fortolkning	2 4
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til velkendte temaer gennem samtale om litteratur og andre æstetiske tekster	Vurdering 1: Eleven kan tale om teksters temaer / Eleven har viden om teksters typiske temaer	9
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til velkendte temaer gennem samtale om litteratur og andre æstetiske tekster	Vurdering 2: Eleven kan udtrykke egen opfattelse af teksten / Eleven har viden om måder at begrunde sin opfattelse på	2 6 7
Kommunikation	Eleven kan kommunikere med opmærksomhed på sprog og relationer i nære hverdagssituationer	Krop og drama 1: Eleven kan improvisere med kropssprog og stemme / Eleven har viden om enkle sproglige, lydige og billedlige virkemidler	9
Kommunikation	Eleven kan kommunikere med opmærksomhed på sprog og relationer i nære hverdagssituationer	Dialog 1: Eleven kan veksle mellem at lytte og ytre sig / Eleven har viden om turtagning	19
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i nære og velkendte situationer	Forberedelse 1: Eleven kan formulere undersøgelsespørgsmål / Eleven har viden om enkle ideudviklingsmetoder	1
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i nære og velkendte situationer	Fremstilling 1: Eleven kan udarbejde enkle tekster med billeder og skrift / Eleven har viden om sprogets opbygning i ord og sætninger og om sammenhæng mellem skrift og billede	7
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i nære og velkendte situationer	Respons 1: Eleven kan samtale om budskabet i en produktion / Eleven har viden om produktors budskab	19
DANSK EFTER 4. KLASSE			
Fremstilling	Eleven kan udtrykke sig i skrift, tale, lyd og billede i velkendte faglige situationer	Fremstilling 2: Eleven kan udarbejde multimodale tekster / Eleven har viden om beskrivende og berettende fremstillingsformer	6
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til velkendte temaer i eget og andres liv gennem undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster	Oplevelse og indlevelse 1: Eleven kan udtrykke sig om tekstens univers / Eleven har viden om tomme pladser og teksters tid og rum	3
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til velkendte temaer i eget og andres liv gennem undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster	Fortolkning 1: Eleven kan forklare sin tekstforståelse / Eleven har viden om sammenhæng mellem virkemidler og budskab i tekster	2 4
Fortolkning	Eleven kan forholde sig til velkendte temaer i eget og andres liv gennem undersøgelse af litteratur og andre æstetiske tekster	Vurdering 1: Eleven kan sammenholde egen tolkning med andres tolkning / Eleven har viden om fortolkningsmuligheder	2
Kommunikation	Eleven kan følge regler for kommunikation i overskuelige formelle og sociale situationer	Dialog 2: Eleven kan lytte aktivt til andre og følge op med spørgsmål og respons / Eleven har viden om lytteformål og undersøgende spørgsmål	6
Kommunikation	Eleven kan følge regler for kommunikation i overskuelige formelle og sociale situationer	Dialog 1: Eleven kan indgå i dialog i mindre grupper / Eleven har viden om samtaleregler	7 19
Læsning	Eleven kan læse multimodale tekster med henblik på oplevelse og faglig viden	Finde tekst 1: Eleven kan navigere ud fra søgespørgsmål på alderssvarende hjemmesider og på biblioteket / Eleven har viden om hjemmesiders struktur	1
Læsning	Eleven kan læse multimodale tekster med henblik på oplevelse og faglig viden	Forberedelse 1: Eleven kan strukturere sin baggrundsviden / Eleven har viden om metoder til strukturering af viden	7 19

NATUR/TEKNOLOGI EFTER 2. KLASSE			
Perspektivering	Eleven kan genkende natur og teknologi i sin hverdag	Perspektivering i naturfag 1-2: Eleven kan relatere viden fra natur og teknologi til sig selv og det nære område / Eleven har viden om natur og teknologi i det nære	19
Perspektivering	Eleven kan genkende natur og teknologi i sin hverdag	Teknologi og ressourcer 1-2: Eleven kan fortælle om ressourcer fra hverdagen / Eleven har viden om ressourcer fra hverdagen	7
Kommunikation	Eleven kan beskrive egne undersøgelser og modeller	Ordkendskab 1-2: Eleven kan mundtligt og skriftligt anvende enkle fagord og begreber / Eleven har viden om enkle fagord og begreber	5
Undersøgelse	Eleven kan udføre enkle undersøgelser på baggrund af egne og andres spørgsmål	Mennesket 1-2: Eleven kan undersøge sanser / Eleven har viden om menneskets sanser	14
NATUR/TEKNOLOGI EFTER 4. KLASSE			
Kommunikation	Eleven kan beskrive enkle naturfaglige og teknologiske problemstillinger	Ordkendskab 1-2: Eleven kan mundtligt og skriftligt anvende centrale fagord og begreber / Eleven har viden om fagord og begreber	17
Perspektivering	Eleven kan relatere natur og teknologi til andre kontekster	Naturen lokalt og globalt 1: Eleven kan fortælle om dyre- og planteliv andre steder på Jorden / Eleven har viden om naturområder	5 16 17 18
Perspektivering	Eleven kan relatere natur og teknologi til andre kontekster	Mennesket 1: Eleven kan sammenligne egne levevilkår med andres / Eleven har viden om levevilkår forskellige steder i verden	7 19
Perspektivering	Eleven kan relatere natur og teknologi til andre kontekster	Teknologi og ressourcer 1: Eleven kan beskrive en proces fra ressource til færdigt produkt og fra produkt til ressource / Eleven har viden om enkle produktionskæder	15
Undersøgelse	Eleven kan gennemføre enkle undersøgelser på baggrund af egne forventninger	Naturen lokalt og globalt 2: Eleven kan undersøge dyrs og planter tilpasninger til naturen. / Eleven har viden om dyrs og planter levesteder og livsbetingelser	16 17 18

BILLEDKUNST EFTER 2. KLASSE			
Billedfremstilling	Eleven kan udtrykke sig i plane, rumlige og digitale billeder	Tegning og grafik 2: Eleven kan udtrykke sig grafisk med våde og tørre farver / Eleven har viden om grafiske tegne- og trykmetoder	10 12
Billedfremstilling	Eleven kan udtrykke sig i plane, rumlige og digitale billeder	Tegning og grafik 1: Eleven kan tegne ud fra idéer og oplevelser / Eleven har viden om tegneredskabers udtryksmuligheder	12
Billedfremstilling	Eleven kan udtrykke sig i plane, rumlige og digitale billeder	Maleri og collage 1: Eleven kan male ud fra idéer og oplevelser / Eleven har viden om primær- og sekundærfarver	12
Billedanalyse	Eleven kan samtale om egne og andres billeder	Billedkomposition 1-2: Eleven kan samtale om billeders opbygning og indhold / Eleven har viden om billedopbygning og enkle fagord og begreber	10
Billedkommunikation	Eleven kan kommunikere gennem billeder	Udstilling 2: Eleven kan etablere en udstilling i fælles billedprojekter / Eleven har viden om udstillingsformer	10
BILLEDKUNST EFTER 5. KLASSE			
Billedfremstilling	Eleven kan eksperimentere med og udtrykke sig i billeder med vægt på tematisering.	Maleri og collage 1: Eleven kan fremstille billeder i flere lag / Eleven har viden om lagdelt billedopbygning	10
Billedanalyse	Eleven kan vurdere billeders anvendelse inden for forskellige kultur- og fagområder	Billedkomposition 3: Eleven kan analysere farvers virkning i billeder / Eleven har viden om farvers betydning i en kulturel kontekst	10

HÅNDVÆRK OG DESIGN EFTER 4./5./6./7. KLASSE			
Håndværk forarbejdning	Eleven kan anvende værktøjer, redskaber og maskiner forsvarligt til forarbejdning af materialer	Teknikker 1: Eleven kan navngive og anvende grundlæggende teknikker til forarbejdning af bløde og hårde materialer / Eleven har viden om grundlæggende teknikker til forarbejdning af bløde og hårde materialer	11
Håndværk - materialer	Eleven kan forarbejde materialer i forhold til produktets form, funktion og udtryk	Materialeforarbejdning 1: Eleven kan forarbejde bløde og hårde materialer efter instruktion / Eleven har viden om enkel materialeforarbejdning	11
Design	Eleven kan arbejde med enkle designprocesser knyttet til egen produktfremstilling	Idéafprøvning 1: Eleven kan afprøve materialer og teknikker i konkrete sammenhænge / Eleven har viden om afprøvning af materialer og teknikker	11

IDRÆT EFTER 2. KLASSE			
Alsiddig idrætsudøvelse	Eleven kan deltage aktivt i basale, alsiddige bevægelser i leg	Dans og udtryk 1: Eleven kan bevæge sig rytmisk til en variation af musikformer / Eleven har viden om kroppens grundlæggende bevægelsesmuligheder	8 20
Idrætskultur og relationer	Eleven kan samarbejde om idrætslige aktiviteter og lege	Normer og værdier 1-2: Eleven kan respektere regler og aftaler for idrætsaktiviteter / Eleven har viden om regler og aftaler for idrætsaktiviteter	8
IDRÆT EFTER 5. KLASSE			
Alsiddig idrætsudøvelse	Eleven kan anvende grundlæggende, sammensatte bevægelser i idrætspraksis	Dans og udtryk 1: Eleven kan udføre grundlæggende bevægelser inden for dans og udtryk / Eleven har viden om variationer i bevægelser inden for dans og udtryk	8 20

MADKUNDSKAB EFTER 4./5./6./7. KLASSE			
Madlavning	Eleven kan anvende madlavnings- teknikker og omsætte idéer i madlavningen	Smag og tilsmagning 2: Eleven kan tilsmage og krydre måden / Eleven har viden om tilsmagning og kryddring	13
Måltider og madkultur	Eleven kan fortolke måltider med forståelse for værdier, kultur og levevilkår	Måltidskultur 2: Eleven kan præsentere eksemplariske måltider fra forskellige kulturer / Eleven har viden om tids- og stedsbestemte mad- og måltidskulturer	13

MUSIK EFTER 2. KLASSE			
Musikudøvelse	Eleven kan deltage opmærksomt i sang, spil og bevægelse	Sangteknik 1: Eleven kan synge med god klang i større grupper / Eleven har viden om stemmebrug	4
Musikforståelse	Eleven kan lytte til og udtrykke sig om musik	Musikoplevelse 1: Eleven kan lytte opmærksomt til musik / Eleven har viden om aktiv lytning	4
MUSIK EFTER 4. KLASSE			
Musikudøvelse	Eleven kan deltage opmærksomt i sang, spil og bevægelse med bevidsthed om egen og andres rolle i musikalsk udfoldelse	Sangteknik 1: Eleven kan synge med god intonation og klang / Eleven har viden om intonation og klang	4

Dansk + Billedkunst

FORSLAG TIL DANSKFAGLIGT FORLØB

Forløbet giver eleverne en faglig og varieret undervisning. Det kombinerer mange af materialets elementer – elevbogen ”Amals hemmelighed”, fotohistorier, danskfaglige opgaver, film og kreative aktiviteter.

Men forløbet er også opbygget, så det er fleksibelt. Når du har lavet introduktionen, behøver du ikke at gennemføre resten af det i præcis den rækkefølge, vi beskriver her. Du kan også frit bestemme antallet af aktiviteter.

Du kan også udvide forløbet med enkelte af aktiviteterne fra forløbet til Natur/teknologi eller med det tværfaglige forløb ”Karibu Dar” om børn fra Dar es Salaam.

Lærers forberedelse

- Koordiner evt. med lærerne i Billedkunst og i Natur og Teknologi.
- Baggrund: Læs kapitlet ”Fakta om Tanzania” i lærervejledningen. Her bliver du klædt på til at introducere landet og svare på mange elevspørgsmål.
- Læs også kapitlet ”Sådan bruger du materialet”. Her får du et nemt overblik over materialets elementer og gode tips til brugen.
- Undersøg hjemmesiden (2016.u-landskalender.dk).
- Dan dig et overblik over de film og billeder, der ligger i læreruniversets fotobank og filmbank. Udvælg dem, du vil bruge.
- Prøv selv at lave en fotohistorie på hjemmesiden eller i iPad-appen under temaet ”Storbyen”. Så kender du systematikken.
- Gennemgå forslagene til undervisningsforløbet nedenfor. Dan dig også et overblik over opgavearkene med de præcise beskrivelser af opgaver, aktiviteter og faglig bevægelse. De ligger i opgavebanken i læreruniverset på hjemmesiden.
- Tilpas undervisningsforløbet efter dit/jeres behov.
- Reservér faglokaler og computere.

FORLØBET

1. Introduktion til forløbet

- Hvor ligger Tanzania? Brug Google Maps, som ligger på hjemmesidens ”Opdag Tanzania”.
- Hvordan ser Tanzania ud oppefra? Landet har kyst ud til Det Indiske Ocean. Der er øen Zanzibar, der er The Great Rift Valley, Kilimanjaro, Serengeti-sletten og millionbyen Dar es Salaam.
- Tanzania ligger i Afrika. Afrika er en verdensdel med 54 selvstændige stater. Hvilke andre lande ligger i Afrika? Hvilke andre verdensdele findes der?
- Hvad er Tanzanias nabolande?
- Hvad er et udviklingsland, og hvorfor er Tanzania et u-land?
- Fortæl om slavemarkedet på Zanzibar og slaveriets ophævelse.
- Fortæl om masai-folket, der bor i det nordlige Tanzania og i Kenya.
- Hvad er Børnenes U-landskalendarer? Når man køber lågekalendarer fra DR og Danida, går pengene til et u-land. I år går de til SOS Børnebyernes skoleprojekt i Dar es Salaam.

Vis filmen ”Velkommen til Tanzania”. Filmen ligger på hjemmesiden, både i filmbanken og på ”Opdag Tanzania”. Bearbejd filmen. Hvad lagde eleverne særligt mærke til, da de så filmen? Berør f.eks.:

- Hvordan er det mon at gå i en klasse med 200 elever?
- Hvorfor flytter så mange mennesker fra land til by i Tanzania?
- Hvordan er der forskel i livsvilkår for børn i Tanzania og i Danmark?

2. Brug ”Opdag Tanzania”

Hjemmesidens ”Opdag Tanzania” giver eleverne fakta og indtryk om livet i landet. Opgaveark 01 giver ideer til at arbejde med det fagligt.

- Introducér hjemmesiden, og vis eleverne et par af elementerne på siden ”Opdag Tanzania”, f.eks. en billedserie og infografikken ”Fakta om Tanzania”.
- Sæt en aktivitet i gang, hvor eleverne selv går på opdagelse på ”Opdag Tanzania” og skal finde oplysninger.
- Du kan evt. supplere med også at lade eleverne gå på opdagelse på hjemmesidens område ”Karibu Dar”, hvor eleverne kommer tættere på fire børn. ”Karibu Dar” står også i centrum for det tværfaglige forløb for Dansk og Natur/teknologi.

OPGAVEARK 01: Tag på opdagelse

3. Læsning af Amals hemmelighed

Her fordyber I jer i fortællingens univers og træner læsning.

I læreruniverset er der et opgaveark med ideer til, hvordan du for hvert kapitel kan spørge ind til elevernes forståelse af handlingen og til temaer som fattigdom, venskaber, at lyve, at bo i byen og på landet osv.

- Inden I går i gang, kan I se forfatteren bag bogen, Henrik Einspor, fortælle om sin egen tur til Tanzania, da han skrev historien. Filmen ligger i filmbanken.
- Lav højtlesning eller selvlesning af kapitlerne i ”Amals hemmelighed”.

hed". Stop op undervejs, og læs de små faktabokse, der forklarer svære og ukendte ord i teksten – og billedteksterne, der giver eleverne ekstra viden.

- Saml op for hvert kapitel, og giv plads til gode samtaler. Eleverne kan både tage udgangspunkt i fortællingen, i bogens mange billeder og i de tre læselet-fabler, som har almenmenneskelige pointer, der også er relevante for de danske børn.
- Du kan evt. udvide ved at lade eleverne lave en lille tegneserie, der giver et referat af handlingen i et enkelt kapitel. Så kan I tage udgangspunkt i tegningerne, når kapitlet skal samles op.
- Når I har læst hele historien til ende kan du sætte en danskfaglig opgave i gang, som handler om at genfortælle Amals hemmelighed i ord og billeder.

OPGAVEARK 02:

Forslag til samtale

OPGAVEARK 03:

Genfortæl

NB: Træning til små og svage læsere

På siden "Opdag Tanzania" finder du både bogens hovedfortælling og de tre små læselet-fabler som skærmbøger, hvor eleven kan få teksten læst op side for side. Under "Lydbøger" kan I også høre dem som rene lydbøger.

4. Syng med Mzungu Kichaa

Årets sang til U-landskalenderen er lavet af Mzungu Kichaa. Han er sanger, musiker og producer og hedder egentlig Espen Sørensen –

født i Danmark, men vokset op i Dar es Salaam, hvor han også bor i dag. Kunstnernavnet Mzungu Kichaa betyder den skøre, hvide mand på swahili.

I opgaveark 04 finder du teksten til sangen, så klassen kan synge med. I læreruniversets filmbank finder du også sangen som ren lydfil.

OPGAVEARK 04:

Årets sang

5. Dans afro med Mille Gori

Energibundtet og børneværten Mille Gori (kendt fra Ramasjang) har været i Tanzania og lavet tre sjove dansevideoer til SOS Børnebyerne. Sammen med tanzaniske børn instruerer hun her trin-for-trin i tre forskellige danse, som I også kan lave i klassen.

Instruktionsfilmene ligger i filmbanken i lærer-universet.

OPGAVEARK 20:

Dans

6. Introduktion til fotohistorier

Introducér elev-universets fotohistorie-værktøj og tre tilhørende temaer, som ligger på hjemmesiden under "Skole" og i iPad-app'en.

- Se de tre film, som introducerer temaerne Tanzanias natur, Storbyen og Livet på landet. De varer 3-5 minutter.
- Lav en fotohistorie med klassen på f.eks. Smartboard eller projektor, så eleverne lærer systematikken. Brug f.eks. panoramaet "Livet i landsbyen" i temaet "Livet på landet" som eksempel. Få elevernes input til at skrive noter til billederne inde i panoramaets hotspots – og til at skrive tekster

Færdigheds- og vidensmål

Du får understøttet flere færdigheds- og vidensmål efter både 2. og 4. klassesetrin i fagene Dansk og Billedkunst ved at arbejde med dette forløb og de opgaveark, der hører til.

Forløbet er tilrettelagt, så du understøtter flere målpar under kompetenceområderne "Læsning", "Fremstilling" og "Kommunikation" i Dansk. I Billedkunst understøttes særligt områderne "Undersøgelse" og "Perspektivering".

Det er også tilrettelagt, så det er nemt selv at plukke nogle aktiviteter og opgaver ud, hvis du kun vil gennemføre dele af forløbet – eller vil udvide det lidt. F.eks. hvis du gerne vil gennemføre det som et rent danskfagligt forløb.

Målpar, læringsmål og tegn på læring til hver enkelt opgave

I hvert enkelt af opgavearkene, som hører til dette forløb, kan du se en oversigt over det eller de specifikke målpar, som netop denne opgaves aktiviteter særligt understøtter.

Forenkede Fælles Mål lægger desuden op til, at du opstiller læringsmål og tegn på læring for din klasse på netop deres niveau. For at lette dit arbejde giver vi i hvert opgaveark også inspiration til læringsmål og tegn på læring, som du måske kan bruge i din klasse.

Overblik over opgaver og mål

På side 38-39 her i lærervejledningen kan du også se en forkortet oversigt over alle opgaverne, og hvilke mål de understøtter – hvis du har brug for et hurtigt, samlet overblik.

til den færdige fotohistorie.

- Slut af med at se fotohistorien.
- Vis, at man kan åbne en fotohistorie igen og redigere videre.

7. Lav flotte fotohistorier

Du kan fint lade eleverne vælge selv, hvilke temaer de har mest lyst til at fordybe sig i og bagefter producere en flot fotohistorie om. Eleverne får dog mest ud af aktiviteten, hvis du læser de opgaveark, som hører til de tre temaer. I hvert af opgavearkene

finder du en guide til, hvilke fotohistorier der fagligt egner sig bedst til de klassesetrin, du arbejder med.

OPGAVEARK 05:

Fotohistorie: naturen

OPGAVEARK 06:

Fotohistorie: Storbyen

OPGAVEARK 07:

Fotohistorie: Livet på landet

Tip: Brug også elevbogens fakta

I elevbogen er der mange sjove og spændende fakta om Tanzania i bogens ordforklaringsbokse, i billedteksterne og på de tre faktaopslag. Alt dette kan eleverne også bruge til at finde ekstra inspiration og viden, når de skal lave deres fotohistorier.

8. Bevægelse

Hvis du vil variere undervisningen med noget bevægelse, så kan du finde inspiration i opgavebanken:

 OPGAVEARK 08:
Forslag til bevægelse
9. Lav læseteater over de tre fabler

I elevbogen er der tre korte fabler. Dem kan I bruge til at lave læseteater, som eleverne kan indøve og opføre i klassen. En af de tre fabler, Dyrenes kapløb, er omskrevet til læseteater i Opgaveark 09.

 OPGAVEARK 09:
Læseteater
10. Kreative værksteder

Hvis du vil integrere faget Billedkunst i forløbet, er der gode muligheder for det. I kan både lave et tingatinga-maleriværksted, producere sjove og farvestrålende hånddukker af genbrugsmaterialer eller lave masai-halssmykker af paptallerkener. I opgavearkene 10, 11 og 12 finder du detaljerede instruktioner til de tre kreative aktiviteter.

 OPGAVEARK 10:
Tingatinga

 OPGAVEARK 11:
Hånddukker

 OPGAVEARK 12:
Masai-halssmykke
11. Eventuelt: Flere film

Der er god mulighed for at supplere med at se relevante, ekstra film – f.eks. som en del af introduktionen eller når eleverne spiser madpakker.

I Filmbanken ligger DR's film fra Tanzania til U-landskalenderen. De varer 15-20 minutter hver.

- Til de mindre børn er der film med rejsebamsen Sofus, der besøger tanzaniske børn og følger deres gøremål i hverdagen.
- Til de større børn er der en reportage fra Ultra Nyt.
- Og til alle børn er der seks film med Sebastian Klein, der mest fokuserer på naturen og dyrelivet.

12. Afslutning eller fest

Det er altid en god idé at slutte et temaforløb af med en form for fest. Her er nogle ideer:

- Lav og spis mad fra Tanzania.
- Syng årets sang.
- Lav en opvisning, hvor eleverne viser dukketeater og masai-hop – eller en af dansene.
- Vis et udvalg af elevernes fotohistorier i klassen.
- Lav en udstilling med elevernes tingatinga-malerier.

 OPGAVEARK 13:
Opskrifter

Dansk + Natur/ Teknologi

FORSLAG TIL TVÆRFAGLIGT FORLØB: BØRNE FRA DAR ES SALAAM

Forløbet handler om livsvilkår og bygger på tema-området "Karibu Dar" på hjemmesiden (2016.u-landskalender.dk). Her kan dine elever via et kort over Dar es Salaam og interaktive video-interviews dykke ned i byen og møde fire børn, hvis livsvilkår er meget forskellige. Eleverne skal undersøge, hvordan børnene i Dar es Salaam lever, lave en række samtalekort og til sidst præsentere deres arbejde for hinanden. Tematisk lægger forløbet sig tæt op ad SOS Børnebyernes projekt i Dar es Salaam, som overskuddet fra årets U-landskalender går til.

Lærers forberedelse

- Baggrund: Læs kapitlet "Fakta om Tanzania" i lærervejledningen. Her bliver du klædt på til at introducere landet.
- Undersøg hjemmesidens område "Karibu Dar".
- Dan dig et overblik over de film og billeder, der ligger i læreruniversets fotobank og filmbank. Udvælg dem, du vil bruge.
- Prøv selv at lave en fotohistorie på hjemmesiden eller i iPad-appen under temaet "Storbyen", så du kender systematikken.
- Gennemgå forslaget til undervisningsforløbet nedenfor. Hent også opgaveark 19 i opgavebanken i læreruniverset.
- Tilpas undervisningsforløbet efter dit/jeres behov.
- Reservér faglokaler og computere.

FORLØBET

1. Introduktion til forløbet

- Hvor ligger Tanzania? Vis, hvor Tanzania og Dar es Salaam ligger. Brug evt. Google Maps på hjemmesidens "Opdag Tanzania".
- Introducér Tanzania og Dar es

Salaam. Du kan bruge fakta-sektionen i lærervejledningen som baggrundsstof. Den kommer godt rundt om de vigtigste vinkler. I billedbanken i hjemmesidens lærerunivers ligger der brugsklare fotos fra Dar es Salaam, du kan illustrere dit oplæg med på

Smartboardet. Tag bl.a. fat i:

- Hvorfor opgiver så mange mennesker i Tanzania livet på landet og flytter til store byer som Dar es Salaam?
- Fortæl om slum, og hvorfor slum opstår. FN definerer slum sådan her: Boligerne er ikke holdbare og permanente, der er ofte ikke adgang til rent drikkevand og god sanitet, der er ikke nok plads at leve på, og beboerne er ikke beskyttet mod at blive sat på gaden. Det antages, at 70-80 % i Dar es Salaam bor sådan.
- Børnene i fattige familier er særligt udsatte i slumområder: Der er mange børn i hver klasse. Der kan opstå sygdomme som kolera og diarré, når der ikke er styr på affald og sanitet.
- Hvad er et udviklingsland, og hvorfor er Tanzania et u-land?
- Hvad er Børnenes U-landskalender? Når man køber lågekalenderen fra DR og Danida, går pengene til et u-land. I år går de til SOS Børnebyernes skoleprojekt i Dar es Salaam.
- Introducér hjemmesiden, og vis eleverne et par ting på "Opdag Tanzania", f.eks. en billedserie og "Fakta om Tanzania".

2. Research på "Karibu Dar"

"Karibu Dar" betyder Velkommen til Dar. Det er en egen del af hjemmesiden (2016.u-landskalender.dk).

Her kan eleverne klikke sig rundt på et kort over Dar es Salaam og lære børnene Rudo, Amara, Johannes og

Rahema at kende. De bor i tre meget forskellige dele af storbyen.

De fire børn præsenteres med en kort introduktionsvideo, med interaktive video-interviews, og med hverdagsbilleder, de selv har taget, der har korte beskrivelser og er placeret på et kort.

Eleverne kan bl.a. spørge om, hvordan det er at gå i skole, hvad de godt kan lide at spise, og hvad de laver i fritiden. Eleverne skal bruge det, de lærer på "Karibu Dar", til at lave samtalekort på baggrund af.

3. Research: Ting, du skal vide om børn i Dar es Salaam

U-landskalenderens materiale er spækket med fakta om Tanzania og livet i millionbyen Dar es Salaam.

Lad dine elever gå på opdagelse på hjemmesidens "Opdag Tanzania", hvor der bl.a. ligger en række film, billedserier og fakta.

Eleverne kan også bruge elevbogen, hvor der er mange lavt lignede faktabokse, billeder med små tekster om livet i Dar es Salaam samt faktasider bagerst i bogen.

Du kan strukturere elevernes arbejde ved at bede hver gruppe lave en top 10 over ting, der er værd at vide om børnenes liv i Dar es Salaam.

4. Introduktion til fotohistorier

Introducér fotohistorie-værktøjet, som ligger på hjemmesiden under "Skole" og i iPad-app'en.

- Se den lille film, som introducerer temaet "Storbyen".
- Lav en fotohistorie med klassen på f.eks. Smartboard eller projektor, så eleverne lærer systematikken. Brug f.eks. panoramaet

Målpar, læringsmål og tegn på læring

Arbejdet med dette forløb understøtter flere færdigheds- og vidensmål efter både 2. og 4. klassesetrin i Dansk og Natur/teknologi. Forløbet er tilrettelagt, så du understøtter flere målpar i de to fag. Forenkede Fælles Mål lægger op til, at du som lærer selv opstiller konkrete læringsmål og tegn på læring for din egen klasse.

I opgaveark 19 kan du se en oversigt over de målpar, du får understøttet ved at arbejde med forløbet. Du får også inspiration til at opstille læringsmål og tegn på læring.

"Opdag Dar es Salaam" inde i temaet "Storbyen" som eksempel. Få elevernes input til at skrive noter til billederne undervejs inde i panoramaets hotspots – og til at skrive tekster til den færdige fotohistorie.

- Slut af med at se fotohistorien.
- Vis, hvordan man åbner en fotohistorie igen og redigerer videre.

5. Opgave: Lav en flot fotohistorie

Nu skal eleverne selv på en researchtur i billeder og tekster om Dar es Salaam og lave et flot digitalt produkt om byen i form af fotohistorier med tekster til. De skal vælge det tema der hedder "Storbyen". De kan lave dem alene eller i mindre grupper. Se mere om opgaven i opgaveark 06.

OPGAVEARK 06

Lav en flot fotohistorie om Dar es Salaam

6. Opgave: Lav jeres egne samtalekort

Dine elever er nu klædt godt på til aktiviteten: "Lav jeres egne samtalekort". Her skal de undersøge og sammenligne børns levevilkår i Tanza-

nia og i Danmark ved at udarbejde en række dobbeltsidede samtalekort. Hvert kort omhandler en bestemt vinkel på børneliv, f.eks. Skole, Familie, Arbejde, Mad og Pligter.

OPGAVEARK 19

Lav jeres egne samtalekort

7. Evaluering af opgaven

I Opgaveark 19 finder du et forslag til, hvordan I sammen evaluerer elevernes arbejde med samtalekortene.

8. Eventuelt: Mere bevægelse og kreativitet

Der er god mulighed for at udvide forløbet med bevægelse og sjove aktiviteter fra de andre to fagforløb, der også er helt relevante her.

- I kan bage eller lave tanzanisk mad (opgaveark 13 og 15).
- I kan synge med Mzungu Kichaa, danse afro med Mille Gori eller lave små bevægelsesaktiviteter (opgaveark 04, 08 og 20).
- I kan lave tingatinga-maleri, hånddukker eller masaismykker (opgaveark 10, 11 og 12).

OPGAVEARK

04, 08, 10, 11, 12, 13 OG 20

Natur/Teknologi

FORSLAG TIL NATURFAGLIGT FORLØB

Forløbet er bygget op om en række sjove, naturfaglige opgaver, der knytter an til Tanzania. Dine elever skal bl.a. bage, bruge sanserne til at bestemme krydderier og spille fødekæde-stratego. Dertil kan du lade eleverne researche i naturfaglige vinkler om Tanzania på hjemmesiden eller i iPad-appen og lave deres egne flotte fotohistorier om det – og de kan se DR's film med Sebastian Klein i Tanzania.

Forløbet er opbygget, så det er fleksibelt. Du behøver ikke at gennemføre det i præcis denne rækkefølge, og du kan frit tage opgaver ud. Du kan også udvide med enkelte af aktiviteterne fra forløbet til Dansk og Billedkunst.

Tip: Overvej også at bruge det korte, tværfaglige forløb "Karibu Dar" om børn i Dar es Salaam, der er målrettet til Dansk og Natur/teknologi.

FORLØBET

1. Introduktion til forløbet

Introducer Tanzania overordnet, hvis dansklæreren ikke allerede har gjort det i sin introduktion:

- Hvor ligger Tanzania? Brug Google Maps, som ligger på hjemmesiden "Opdag Tanzania". I kan evt. også bruge Google Earth som værktøj.
- Hvordan ser Tanzania ud oppefra? Landet har kyst ud til Det Indiske Ocean. Der er øen Zanzibar, der er The Great Rift Valley, Kilimanjaro, Serengeti-sletten og millionbyen Dar es Salaam.
- Tanzania ligger i Afrika. Afrika er

en verdensdel med 54 selvstændige stater. Hvilke andre lande ligger i Afrika? Hvilke andre verdensdele findes der?

- Hvad hedder Tanzanias nabolande?
- Hvad er et udviklingsland, og hvorfor er Tanzania et u-land?
- Fortæl evt. om masai-folket, der bor i det nordlige Tanzania og i Kenya.
- Hvad er Børnenes U-landskalendarer? Når man køber lågekalendarer fra DR og Danida, går pengene til et u-land. I år går de til SOS Børnebyernes skoleprojekt i Dar es Salaam.

Lærerens forberedelse

- Koordiner evt. med dansklæreren og evt. andre faglærere.
- Læs sektionen "Fakta om Tanzania" i lærervejledningen. Den klæder dig på til at introducere landet og svare på spørgsmål.
- Læs også kapitlet "Sådan bruger du materialet". Her får du et nemt overblik over materialets elementer og gode tips.
- Undersøg hjemmesiden (2016.u-landskalender.dk).
- Prøv selv at lave en fotohistorie på hjemmesiden eller i iPad-appen. Så kender du systematikken. Prøv f.eks. "Tanzanias dyrearter" i temaet "Tanzanias natur".
- Se temafilmen om Tanzanias natur. Se evt. også andre af filmene, f.eks. DR's film med Sebastian Klein. Du finder dem i filmbanken.
- Gennemgå forslagene til undervisningsforløbet nedenfor. Læs også de opgaveark, der henvises til, med de præcise beskrivelser af aktiviteter, faglig bevægelse, forsøg og andre opgaver. Du finder dem i opgavebanken i læreruniverset på hjemmesiden.
- Fremskaf materialer til forsøgsopstillingerne. Der er materialelister i opgavearkene.
- Tilpas undervisningsforløbet efter dit/jeres behov.
- Reservér relevante faglokaler.

Vis eleverne filmen "Velkommen til Tanzania", hvis de ikke allerede har set den. Den ligger på hjemmesiden, både i filmbanken og på siden "Opdag Tanzania". Bearbejd filmen: Spørg eleverne, hvad de særligt lagde mærke til, da de så filmen. Du kan tage et eller flere af disse temaer op:

- Tanzanias vs. Danmarks klima og geografi.
- Kilimanjaro er Afrikas højeste bjerg. Det er ikke en del af en bjergkæde lige som f.eks. Mount Everest i Nepal er. Hvordan opstår et bjerg?
- Krybskytteri. Hvorfor er elefantens stødtænder og næsehorns horn så mange penge værd?

- Hvad gør man for at standse krybskytteri?

2. Brug opgaverne

De fleste af opgaverne, der hører til dette forløb, er bygget op efter en grundlæggende naturvidenskabelig arbejdsmetode og ideerne bag metoden Inquiry Based Science Education (IBSE):

1. Indledning
2. Diskutér fænomener
3. Indkreds undren
4. Formuler spørgsmål ("åbne/lukkede hypotesedannende")
5. Opstil forsøg
6. Udfør forsøg

Vælg en eller flere af disse N/T-opgaver:

Opgave: Brug sanserne og spil krydderi-vendespil

Formålet med aktiviteten er, at eleverne opnår kendskab til nogle af de krydderier, vi importerer fra Tanzania, og at de lærer, hvilke sanser der er relevante at bruge til at undersøge og genkende dem. Det er en vigtig pointe, at eleverne forstår, at vores samlede sanseoplevelse er en blanding af flere sanseindtryk. Derfor skal eleverne kun bruge én sans ad gangen i denne opgave. Opgavearket indeholder også et krydderi-vendespil, hvor eleverne skal beskrive krydderiernes duft, smag, form mm. I forbindelse med denne opgave kan I evt. lave børnegløg, hvor der skal kanel og nelliker i, eller brunkager, hvor der også indgår kanel, nelliker samt kardemomme og evt. ingefær.

OPGAVEARK 14 Krydderier og sanser

OPGAVEARK 13 Opskrifter

Opgave: Bag lækre kokostoppe

Formålet med aktiviteten er, at eleven skal få en forståelse af, at det vi køber i supermarkedet, er produceret af en ressource i et andet land. Eleven skal have en oplevelse af, at en ressource som en kokospalme kan bruges til et færdigt produkt. I slutter af med at bage lækre kokostoppe.

OPGAVEARK 15 Bag kokostoppe

Opgave: Hvorfor flyder noget, mens andet går til bunds?

Eleverne skal have en forståelse af, at frugter og grønsager er frø, og at de spredes på forskellig vis. Eleverne skal forholde sig til forskellige frugters flydeevne.

OPGAVEARK 16 Flyde eller synke?

Opgave: Fødekæder – hvem spiser hvem?

Med denne opgave får eleverne en forståelse af, at jordens organismer er gensidigt afhængige af hinanden. Det er muligt at diskutere bæredygtighed med eleverne og få deres kvalificerede bud på, hvordan vi mennesker kan påvirke økosystemet både positivt og negativt.

OPGAVEARK 17 Fødekæder

Opgave: Fødekæde-stratego (bevægelse)

På baggrund af aktiviteten i opgaveark 17 kan du lave et sjovt fødekæde-stratego, hvor eleverne er levende brikker. Eleverne får mulighed for at lege forståelsen ind samtidig med, at de lærer dyr og planter og kende.

OPGAVEARK 18 Fødekæde-stratego

3. Introduktion til at lave fotohistorier

Ved at arbejde med fotohistorier i undervisningen giver du dine elever mulighed for at lave et flot naturfagligt produkt i billeder, tekst og lyd. For at lave fotohistorierne skal de både

Færdigheds- og vidensmål

Ved at arbejde med materialet som beskrevet i dette forløb understøtter du en lang række færdigheds- og vidensmål efter både 2. og 4. klasse. Du får understøttet målpar under de fire kompetenceområder "Undersøgelse", "Modellering", "Perspektivering" og "Kommunikation".

Samtidig giver flere af opgaverne mulighed for, at eleverne kan bevæge sig. Forløbet er også tilrettelagt, så det er nemt selv at plukke nogle aktiviteter og opgaver ud, hvis du kun vil gennemføre dele af det – eller hvis du vil udvide det lidt.

Målpar, læringsmål og tegn på læring til hver enkelt opgave

Hvert af opgavearkene til dette forløb viser en oversigt over det eller de målpar, som netop denne opgaves aktiviteter særligt understøtter.

Forenklet Fælles Mål lægger også op til, at du selv opstiller læringsmål og tegn på læring for din klasse på netop deres niveau.

For at lette dit arbejde giver vi i hvert opgaveark også inspiration til læringsmål og tegn på læring, som du måske kan bruge.

Overblik over opgaver og mål

På side 38-39 her i lærervejledningen kan du også se en oversigt over alle opgaverne, og hvilke mål de understøtter.

undersøge, læse, udvælge, disponere, skrive og præsentere.

Hvis eleverne allerede har prøvet at lave fotohistorier i dansktimerne, kan du dog springe hele denne introduktion over.

- Brug Smartboard eller projektor til at introducere elev-universets fotohistorie-værktøj. Det ligger på hjemmesiden under "Skole" og i iPad-app'en. Begge har samme funktionalitet.
- Lav en fotohistorie med klassen, så de lærer systematikken at kende. Brug panoramaet "Opdag Dar es Salaam" i temaet "Storbyen" som eksempel.

- Få elevernes input til at skrive noter til billederne undervejs inde i panoramaets hotspots – og til at skrive tekster til den færdige fotohistorie.
- Slut af med at se fotohistorien.
- Vis, at man kan åbne en fotohistorie igen og redigere i den.

4. Lav fotohistorier

I årets materiale er to af temaerne i fotohistorieværktøjet særlig oplagte at arbejde med i Natur/teknologi og på forskellige klassetrin.

I temaet "Tanzanias natur" kan eleverne arbejde med dyrearter, dyrenes levevis og Tanzanias landskaber. I

temaet "Livet på landet" kan eleverne undersøge forskelle og ligheder imellem livet i Danmark og Tanzania. En af fotohistorierne handler f.eks. om masaifolket, som lever i det nordlige Tanzania.

I hjemmesidens lærer-univers finder du følgende opgaveark, hvor der ligger en nærmere beskrivelse af det faglige udbytte i at lade eleverne lave fotohistorier.

 OPGAVEARK 05
Fotohistorie: Tanzanias natur

 OPGAVEARK 07
Fotohistorie: Livet på landet

5 Eventuelt: Mere bevægelse og kreativitet

Der er gode muligheder for at variere undervisningen med mere bevægelse. Der er gode aktiviteter i forløbet til Dansk og Billedkunst, der også er helt relevante her:

I kan synge med Mzungu Kichaa, danse afro med Mille Gori (kendt fra Ramasjang) eller lave små bevægelse-

saktiviteter (se Opgaveark 04, 08 og 20). I kan også lave kreativt værksted, hvor I maler dyr i den særlige tingatinga-stil (Opgaveark 10). Find beskrivelser i Opgavebanken.

 OPGAVEARK
04, 08, 10 OG 20

6. Eventuelt: Med Sebastian Klein i Tanzania

Det er helt oplagt i et Natur/teknologi-forløb at udvide med at se en eller flere af DR's Tanzania-film til dette års U-landskalendertema.

Specielt relevante er de seks film, hvor Sebastian Klein drager på opdagelse rundt om i Tanzania og på Zanzibar – hvor han i hver film er på udkig efter ét af Tanzanias mest spændende dyr. Her berøres mange af de samme tematikker som i opgaverne i dette forløb.

Tip: Brug også elevbogens fakta

I elevbogen er der også mange fakta om Tanzania i bogens ordforklarings-bokse, i billedteksterne og på de tre faktaopslag bagest. Alt dette kan eleverne også bruge til at finde ekstra inspiration og viden, når de skal lave deres fotohistorier.

2016 BØRNE- U-LANDS KALENDER

AMALS HEMMELIGHED, LÆRERVEJLEDNING

FORFATTER: Michael Larsen m.fl.

FOTO: Jeppe Gudmundsen-Holmgreen, Michael Larsen, SOS Børnebyerne m.fl.

LAYOUT, REPRO: Morten Bak, Grafisk Design

REDAKTION OG PROJEKTFLEDELSE:
Publikum Kommunikation, Christian Vaabensted

TRYK: Rosendahls-Schultz Grafisk
Sat med Gotham

WEBSITET:

2016.u-landskalender.dk rummer en lærersektion med opgaver, film og materialer. Der er også en åben sektion for alle børn med film, fakta og billeder om landet og livet i Tanzania.

Websitet rummer desuden en lukket sektion med interaktive opgaveforløb for elever med UNI-Login. Samme sektion kan hentes som gratis iPad-app i App Store.

Websitet og iPad-app'en er udviklet af Pluralis ApS.

ELEVBOG: Der er en tilhørende elevbog, "Amals hemmelighed". Elevbogens fortælling og dens tre små fabler findes også på hjemmesiden både som lydbøger og som web-bøger med tekst og højtlesning af hver side.

Bøgerne kan hentes som PDF på
2016.u-landskalender.dk.

Trykte bøger kan bestilles på www.danida-publikationer.dk.

ISBN (trykt udgave): 978-87-7087-958-3
ISBN (PDF-udgave): 978-87-7087-959-0
ISBN (trykt klassesæt): 978-87-7087-960-6
ISBN (trykt elevbog): 978-87-7087-956-9
ISBN (PDF, elevbog): 978-87-7087-957-6

Udgivet af Udenrigsministeriet

Synspunkter, der kommer til udtryk i materialerne, er forfatterens og ikke nødvendigvis sammenfaldende med Udenrigsministeriets.

Tanzania og Danmark

– et langt samarbejde

Tanzania er et af de udviklingslande, Danmark har været mest aktiv i – og i længst tid. Tanzania blev faktisk Danmarks første, afrikanske partner i udviklingssamarbejdet. Det skete i 1963, da landet lige var blevet uafhængigt.

Den unge præsident, Julius Nyerere, var selv meget entusiastisk for at samarbejde med Danmark og var i øvrigt inspireret af ”den nordiske model”.

Danmarks vigtigste målsætning har helt fra starten været at bidrage til kampen mod den massive fattigdom – og at gøre det ved at bidrage til Tanzanias *egne* bestræbelser for at opbygge og udvikle landet.

De første danske indsatser var bl.a. midler til at opføre sygehusbygninger, til bådebygning og en anløbsplads ved Victoriasøen og til universitetsbygninger og biblioteksudstyr.

Danmark har været engageret i Tanzania lige siden. Det er også det land, som samlet set har modtaget mest udviklingsbistand fra Danmark gennem årene.

Er blevet et stabilt og fredeligt demokrati

Med støtte fra Danmark og andre er der da også skabt mange gode resultater i Tanzania. Det er klart, at der også har været vanskeligheder og er sket fejl på vejen – det kan ikke undgås, når man arbejder i et udviklingsland. Men den lange indsats har båret frugt:

Tanzania er et af de mest stabile og fredelige demokratier i Afrika. Deres succes med at opbygge en national stat trods de mange forskellige etniske grupper og trosretninger overgås næppe noget andet sted i Afrika.

Der er sket store fremskridt med at skabe en lovgivning og nogle institutioner, som frem-

mer god regeringsførelse. Oppositionspartierne, medierne og civilsamfundet nyder også godt af den øgede frihed. Tanzania er desuden i dag en af verdens 20 hurtigst voksende økonomier.

Bedre adgang til offentlige ydelser

De mest imponerende resultater findes på de områder, der har modtaget mest bistand.

Betydelig støtte fra Danmark og andre samarbejdspartnere har været med til at sikre hurtig og omfattende udvidelse af befolkningens adgang til sociale ydelser som sundhed, uddannelse og adgang til vand.

Det har også ført til markante resultater i kampen mod fattigdom i bred forstand. Fattigdommen er nemlig ikke kun økonomisk, men handler også om at få adgang til offentlige ydelser som sundhed og uddannelse.

Moderne skattesystem

Også på andre områder har Danmark ydet en vigtig støtte. For eksempel når det gælder skattevæsenet:

Det er meget vigtigt, at Tanzania får opbygget et velfungerende skattesystem, så de på længere sigt selv kan finansiere de offentlige ydelser, som landets fattige befolkning har så hårdt brug for.

Derfor har Danmark siden 1999 arbejdet sammen med de tanzaniske myndigheder om at opbygge et effektivt skattevæsen og gøre skattesystemet mere smidigt, så det er nemmere for folk at betale skat.

Blandt andet er det nu blevet muligt at betale sin skat ved hjælp af mobiltelefonen, for mobilbetaling er meget udbredt i Tanzania.

Siden da er Tanzanias indtægter på skat

mangedoblet. Selv om der stadig er lang vej igen, før skatteindtægterne bliver høje nok, er denne udvikling et vigtigt skridt på vejen hen imod at blive mindre afhængig af bistand udefra.

En vigtig, ny hovedvej

Også infrastruktur i form af veje har stor betydning for at styrke det tanzaniske samfund. Gode og sikre veje betyder nemlig, at der nemmere kan flyttes varer fra by til by, at folk kan komme til lægen og at færre bliver dræbt i trafikken på dårligt vedligeholdte veje – hvilket er et stort problem i mange afrikanske lande.

Med støtte fra Danida blev en 220 km strækning på hovedvejen TanZam forbedret og udbygget. Den vej forbinder Dar es Salaam med Zambia, Malawi og Den Demokratiske Republik Congo.

Men gennem årene er det i alt blevet til forbedring af mere end 3.700 km vej, senest i 2014 med 254 km på en anden hovedvej nord for Dar es Salaam.

Stadig behov for samarbejde

Trods de mange eksempler på vigtige fremskridt er der stadig behov for, at Danmark og andre partnere samarbejder med Tanzania på en lang række områder.

Det handler bl.a. om støtte til at reducere mørdredødeligheden, bekæmpe korruptionen, fremme de sociale, politiske og kulturelle rettigheder for alle samt ikke mindst at skaffe flere arbejdspladser – især for kvinder og unge. Der kommer 800.000 unge mennesker ud på arbejdsmarkedet hvert år, så det er en stor og vigtig opgave.

Det rummer materialet

Lærervejledning: Fakta og baggrund om Tanzania. Grundig lærervejledning til forløb og opgaver.

Elevbog: Spændende fortælling af Henrik Einspor om "Amals hemmenlighed" plus 3 sjove dyrefabler med lavt lix. Desuden masser af tegninger, fotos og fakta.

Læsestøtte med skærmbøger og lydbøger: Elevbogens fortælling og de tre fabler får du også som lydbøger og som skærmbøger, hvor eleverne kan se teksten og få den oplæst side for side. De er indtalt af DR's Sebastian Klein. Du finder dem på hjemmesidens "Opdag Tanzania".

Lærer-univers på hjemmesiden: Opgavebank, billedbank, filmbank og meget andet. Forløb, der er målrettet flere fag og niveauer fra 1. til 4. klasse.

Elev-univers på hjemmesiden: Komplet og nemt værktøj til at producere fotonoveller med billeder, tekst og lyd. Fagligt

styrede researchforløb i panoramaer med billeder og faktatekster. Alle vigtige tekster undervejs kan eleverne få læst højt. Alt arbejde gemmes automatisk med UNI-Login.

iPad-app: Alle de samme funktioner som i elev-universet – men som gratis iPad-app, hvis I hellere vil arbejde på tablets.

Børne-univers på hjemmesiden: I "Opdag Tanzania" er der film, fakta, quizzer og billedserier at gå på opdagelse i. Plus den nye sektion "Karibu Dar", hvor man kommer helt tæt på fire børn fra Tanzania.

Låge-julekalenderen: Hvis eleverne får den traditionsrige julekalender i pap, vil de også møde U-landskalenderens Tanzania-temaer her.

Udsendelser i tv på DR: Både på Ramasjang og Ultra sender DR i efteråret 2016 en lang række forskellige U-landskalenderfilm om Tanzania.

**Find det hele på:
2016.u-landskalender.dk**

UDENRIGSMINISTERIET

DANIDA | DANMARKS
UDVIKLINGSSAMARBEJDE

I samarbejde med:

